

sij

št. 3

24. marca 2009

 INDUSTRIAL METALLURGICAL HOLDING

Stran 11

**Nov rezkalni
stroj v Nožih
Ravne**

Stran 15

**Nabava pod
lupo**

Stran 27

**Jubilanti
Metala Ravne**

Vsebina

- 3. Uvodnik
- 4. Predsednik uprave in direktorji sporočamo
- 10. V Metalu Ravne podiramo rekorde
- 11. Nov rezkalni stroj v Nožih Ravne
- 12. Posodabljam Bronksovo linijo v Acroniju
- 14. IMH novičke
- 15. Nabava pod lupo
- 18. Mala šola jeklarstva
- 20. Marketinški kotiček
- 21. Skrbimo za odpadno embalažo
- 22. Spolno nadlegovanje na delovnem mestu II. del
- 26. Kadrovska gibanja
- 27. Jubilanti Metala Ravne
- 30. Upokojeni sodelavci obiskali Nože Ravne
- 31. Študenti metalurgije na obisku v Metalu Ravne
- 32. Za smučarje sezone še ni konec
- 34. Prva »runda« Acronijevim hokejistom
- 35. Razstava masivnih stolov Franca Zihlerla
- 36. Jesenice na razglednicah
- 37. Odkrivamo talente – Grega Habič
- 37. Jubilej in koncert Milana Kamnika
- 38. Pokal Vitranc v Kranjski Gori
- 40. Cerkljanska lavfarija
- 42. Antibiotiki niso bonboni
- 44. Mjanmar – Burma II. del
- 47. Kosobrinski Špik (2. del)
- 48. Modre misli in križanka

O naslovnici

Vse se prebujajo, vse brsti. Prišla je Vesna!*

*Vesna, žensko ime, pesniška sopomenka pomladi, boginja pomladi. Beseda praslovanska izvora, ki pomeni pomlad, se je pojavila v mnogih slovanskih jezikih.

Proizvodnja in prodaja v januarju 2009

v tisočih				
PROIZVODNJA CIGLITEGA JEKLA	DRUŽBA	januar 2008	OCENA januar 2009	indeks 09/08
ACRONI	3.723	28.229	8.023	84
METAL Ravne	9.289	8.023	85	
SKUPAJ	43.112	36.240	84	
v tisočih				
KOLIČINSKA PROIZVODNJA	DRUŽBA	januar 2008	OCENA januar 2009	indeks 09/08
ACRONI	28.035	18.790	87	
METAL Ravne	14.076	7.220	79	
IMH novičke	120	120	100	
ELEKTRODE Jesenice	823	400	85	
SUZ	424	100	82	
SKUPAJ	47.722	26.641	88	
* v tisočih, 2008 obseva tudi Belgijo.				
v tisočih				
KOLIČINSKA PRODAJA	DRUŽBA	januar 2008	OCENA januar 2009	indeks 09/08
ACRONI	34.255	20.900	81	
METAL Ravne	7.418	6.267	86	
IMH novičke	140	121	87	
ELEKTRODE Jesenice	800	424	79	
SUZ	804	88	23	
SKUPAJ	43.306	28.009	85	
* količinska prodaja brez storitev.				
v tisoč				
VEDEKOVNOSTNA PRODAJA	DRUŽBA	januar 2008	OCENA januar 2009	indeks 09/08
ACRONI	49.100.058	22.000.000	86	
METAL Ravne	11.304.000	14.044.000	92	
MEDIZINAR	1.000.000	1.000.000	74	
ELEKTRODE Jesenice	1.300.000	844.000	84	
SUZ	400.000	200.000	81	
ZIP center	312.229	180.000	89	
SKUPAJ	63.086.287	39.768.000	89	

OCENA: Ocena za januar 2009 je vrsta, ki jo določa inšpektorat za delo in preprečevanje pripravljen sistem zaradi splošnega področnega programa.

Kontrolling: SIJ - Slovenska industrija jekla

Rubrika »Ulito v številke« bo odslej kvartalna. Podatki o proizvodnji in prodaji za vsako trimesečje bodo bolj pregledno ponazarjali kratkoročna gibanja in rezultate v naši jeklarski skupini.

Interni mesečni časopis skupine SIJ – Slovenska industrija jekla. Odgovorna urednica: Anja Potočnik. Glavna urednica: Vesna Pevec Matijević. Uredniški odbor: SIJ – Slovenska industrija jekla: Monika Štojs; Acroni: Katarina Čučnik, Stane Jakelj, Nataša Karo; Metal Ravne: Eleonora Gladež, Andreja Krajnc; Elektrode Jesenice: Rafko Penič, mag. Mojca Šolar; Noži Ravne: Egidij Hudrap; SUZ: Andrej Pogačnik; ZIP center: Bojan Lesjak. Stalni sodelavci: Boris Berginc – Špikov kot; Tone Kelbl in Marjan Mencinger – Obnavljamo energijo / pohodništvo in potovanja; Drago Ronner – križanka. Jezikovni pregled: mag. Andreja Čibron - Kodrin. Tisk: ZIP center. Naklada: 3600 izvodov. Izdajatelj in naslov uredništva: SIJ – Slovenska industrija jekla, d. d., Gerbičeva 98, 1000 Ljubljana, tel.: 01/242 98 18, e-pošta: anja.potocnik@sij.si in vpevec@metal-ravne.com

SIJ

Uvodnik

Naj bo ta pesem napoved pomladi in naj prenesemo besede avtorice s pomenljivim imenom Hope (ang. upanje) na današnjo situacijo. Želimo si, da bi tako kot je skopnel sneg, skopnela tudi kriza in da bi bile zabrisane sledi, ki jih je povzročila in jih povzroča. Ko bi lahko bilo tako preprosto! Tako kot ni preprosto, tudi ni brezizhodno. **Kako iščemo izhode iz krize** in delamo vse, da jo premostimo na takšen način, da bomo po njen konkurenčno sposobni, v istem številu in z dokončanimi investicijami v polnem zagonu **sporočajo predsednik uprave in direktorji družb** skupine SIJ – Slovenska industrija jekla.

Z optimističnimi pozdravi,
Anja Potočnik in Vesna Pevec Matijević

Na gregorjevo

Šneg bo skopnel,
pobral vse sledi,
napojil zemljo,
ko se bo streznila
od opitosti življenja,
danega za cvetove rastoče,
v poljube vetra spomina.

NA GREGORJEVO
bo danes spet lepo,
spet praznik bo cvetel
in tihi pogledi bodo govorili.

NA GREGORJEVO,
s pesmijo slavčka,
jo slišiš če prisluhneš.

Ni pesmi brez srca.

Hope

<http://www.pesem.si>

Foto: Dreamstime

Zanos, Dejavnost, Angažiranost, Jasni cilji

Čeprav smo lani jeseni postajali pozorni na slabšanje razmer v gospodarstvu, pa nihče ni mogel predvideti, da bo kriza imela tako široko in globoko dno, kateremu še vedno ni videti konca. Najprej smo se v nejeveri čudili, nato spraševali, kdo so krivci, da gre naenkrat vse tako narobe. Kriza se je iz Amerike prenesla kot podirajoče se domine v Evropo in zadelo tudi družbe naše skupine. O globalnih krivcih že dolgo ne razglabljamo več, saj ni pomembno, kdo je kriv za to nenadejano gospodarsko potapljanje, ampak je pomembnejše, kdo bo imel dovolj znanja, iznajdljivosti, poguma in ne nazadnje vizionarstva za načrtovanje obstoja in preživetja. Preživela bodo mnoga, dejavno pa naprej živela le tista podjetja, v katerih bodo odločitve menedžerjev s svojim zaupanjem, pripadnostjo in z delavnostjo podprli vsi sodelavci. Prav zato se v skupini SIJ – Slovenska industrija

jekla resnično trudimo in izvajamo vse ukrepe, da ne bi bilo treba odpuščati sodelavcev. Navsezadnje smo skupaj dosegali dobre rezultate in prav je tudi, da skupaj prebrodimo krizo. Še več! Nadejamo se, da bomo po krizi, katere konca ne ve napovedati nihče, nadaljevali dejavno in konkurenčno. Trdno verjamemo, da se bodo obrestovala naša pretekla intenzivna vlaganja in odločitev, da kljub recesiji nadaljujemo posodabljanje proizvodnih obratov, uresničujemo zastavljene raziskovalne in okoljevarstvene projekte ter krepimo in nadgrajujemo našo tržno mrežo.

Sodelavke in sodelavci, iskrena hvala za vse dosedanje napore in vaša prihodnja prizadevanja. Mnoge vzpone in padce smo že preživeli. Tudi ta kriza bo nekoč preteklost, zato je pomembno, da kujemo vroče železo, ki se imenuje ZDAJ!

Tibor Šimonka,
predsednik uprave

Vidimo luč na koncu tunela

Na vsakem koraku nas bombardirajo s slabimi novicami v zvezi z recesijo na večini svetovnih trgov. Zato ne želim še dodatno privliti na ogenj, pač pa vam hočem prikazati sliko o podjetju bolj realno in vsekakor bolj optimistično. Z upadanjem naročil smo se v Acroniju soočili in spopadli že v zadnjih mesecih prejšnjega leta, tako da smo bolje pripravljeni vstopili v to kritično obdobje. Tako kot vedno, v vseh kritičnih situacijah, ko je velikokrat šlo za obstoj podjetja, smo znali združiti moči in se spopasti z vsakovrstnimi izzivi. Pri tem smo bili do sedaj še vedno uspešni in tudi v tem primeru sem prepričan, da bomo s skupnimi močmi zmogli prebroditi trenutne izzive. Čeprav šele vstopamo v pravo krizo, ki ji še ni videti konca, se vam za vse do sedaj vložene napore v smeri zniževanja stroškov in boljšega obvladovanja procesov iskreno zahvaljujem. Rezultati so vidni in prepričan sem, da bi bilo stanje v

ACRONI

**Slavko Kanalec,
direktor Acronija**

»Uvajamo veliko novosti, s katerimi bomo proizvajali ceneje, bolje in več izdelkov z višjo dodano vrednostjo. Veselimo se časov, ko bo povpraševanje po naših izdelkih ponovno zraslo.«

podjetju brez vašega doprinosa bistveno slabše. Pri vsem tem pa ne smemo podleči črnogledosti in pesimizmu, ki postajata nacionalni šport in dnevno vroča tema. Zgolj tarnanje nas ne bo pripeljalo nikamor. Potrebujemo dejanja, odrekanja in ideje. Kljub vsemu pa vidimo luč na koncu tunela in z vrsto strateških projektov se pripravljamo na čase, ko bo povpraševanje po naših izdelkih ponovno zraslo.

V jeklarni so priprave na zamenjavo naprave za kontinuirano ulivanje slabov v polnem zamahu. Dnevno lahko vidite na vhodu kamione, ki dovažajo novo tehnološko opremo. Za finalne obrate pa pospešeno pripravljamo potreben vložek, s katerim bomo med zaustavitvijo jeklarne nemoteno oskrbovali naše kupce. Do jeseni bo v jeklarni postavljen tudi nov brusilni stroj za slabe. Bistvena novost bo ta, da bomo lahko brusili slabe širine 2 m pri temperaturi do 1000 oC. Tudi v vroči valjarni je skorajda že vse nared za montažo linije za odvoz plošč. V tej liniji pa bodo

vgrajeni še vroči ravnalnik, škarje za razrez tepihov in ohlajevalne grede. S tem bomo izboljšali kakovost izdelkov in produktivnost proge. Tudi v predelavi debele pločevine se bodo dogajale velike stvari. Zamenjana bo preko 80 let stara linija SACK, dobili pa bomo tudi novo žarilno peč in predgreveno peč na liniji Drever.

Letos bomo uvedli veliko novosti, na osnovi katerih bomo proizvajali ceneje in bolje, predvsem pa več izdelkov z višjo dodano vrednostjo. Že danes se zaradi pestrega proizvodnega programa lažje spopadamo s pomanjkanjem naročil, v prihodnosti pa nam bo predvsem zaradi novih naložb in začrtane smeri razvoja bistveno lažje. Zato se že veselim dni, ko bomo zagnali vse nove pridobitve in tkali nove načrte za prihodnost.

Slavko Kanalec

V prvih šestih mesecih krize homogeni in uspešni

Velika globalna kriza, ki se je začela v ZDA in se je z veliko hitrostjo razširila po vsem svetu, je zajela tudi Slovenijo. Do sredine februarja 2009 je zaradi pomanjkanja naročil že 246 podjetij v Sloveniji uvedlo 36-urni delovnik. V nekaterih podjetjih ugotavljajo trajne presežne delavce.

Tudi v jeklarski panogi je situacija težka. Največji in najuspešnejši proizvajalec orodnih jekel – Bohler je januarja zaustavil specialno jeklarno, v valjarni dela samo na eno izmeno, 1700 zaposlenih ima skrajšani delovni čas. Zaradi visokih zalog dragih surovin in proizvodov je imel več 10 milijonov evrov izgube zaradi odpisov vrednosti. Breitenfeld, s katerim smo si v Metalu Ravne na nekaterih segmentih konkurenti, na drugih pa se dopolnjujemo, je že novembra 2008 uvedel skrajšani delovnik. Dneprospejsstal, edini ukrajinski proizvajalec orodnih in specialnih jekel, je proizvodnjo znižal za 50 odstotkov. Velik koncern Arcelor Mittal je v četrtem četrtletju 2008 ustvaril 2,6 milijarde evrov izgube. Odpustil bo 9000 ljudi.

Negativne informacije od naših neposrednih konkurentov in iz širše jeklarske branže se kar vrstijo. Kako pa smo se s težavno tržno situacijo soočili v Metalu Ravne? Do neke mere smo recesijo pričakovali, saj se zavedamo, da je metalurgija izrazito ciklična panoga, zato nas ni zajela nepripravljene. Z aktivnostmi, ki jih izvajamo že od septembra 2008, smo uspeli ustvariti konkurenčne prednosti, da smo ob vsesplošnem pomanjkanju naročil še zelo solidno zapolnili I. kvartal 2009. Še največjo prednost nam je omogočilo dejstvo, da smo v krizo vstopili brez zalog dragih surovin, nabavljenih pred njenim začetkom. Zato nismo imeli izgub iz naslova odpisov in predvsem je bila naša lastna cena v prehodnem obdobju nižje od cene konkurence, ki smo ji lahko prevzeli nekaj naročil (precej s terminom marec). S tem smo vsaj deloma nadomestili zmanjšan odvoz naših obstoječih kupcev. Vsi veliki skladiščniki imajo namreč visoke zaloge dragih neprodanih jekel. Tudi zato imajo težave z likvidnostjo.

Andrej Gradišnik, glavni direktor Metala

»Danes se moramo vsi ukvarjati z aktivnostmi, ki nam omogočajo odpiranje novih prodajnih poti, hitro pripravo ponudb in ustrezen odziv na povpraševanje, ustvarjanje konkurenčnih prednosti in takšnih razmer, da naročila pridobimo mi, ne pa konkurenca.«

Dosedanji ukrepi so bili zadostni, da smo uspešno zaključili poslovno leto 2008 in bo predvidoma uspešen tudi I. kvartal 2009.

Kljub prizadevanju na trgu pa pridobivanje naročil za II. kvartal 2009 kaže, da cilja, po katerem smo si za leto 2009 zastavili prodajo, nekako 15 odstotkov pod doseženo v letu 2008, v prihajajočih mesecih ne bomo dosegali. Zmanjšane-mu obsegu prodaje in s tem proizvodnje prilagajamo tudi organizacijo dela in stroške.

Z vidika solidarnosti in ohranjanja dobre ekipe zaposlenih v Metalu Ravne smo se odločili, da za prehodno obdobje od 1. 3. 2009 uvedemo skrajšani polni delovni čas (36 ur na teden) in zadržimo vse zaposlene za nedoločen čas ter tudi najboljše posameznike, zaposlene za določen čas. Ocenjujemo, da nam bo ta ukrep, skupaj z izvedbo številnih drugih

ukrepov za znižanje stroškov, omogočil, da preživimo neko obdobje manjše proizvodnje in prodaje.

Največji poudarek v prihajajočih mesecih dajemo optimiranju nabave tako z vidika obsega kot cene, ohranjanju likvidnosti, zniževanju proizvodnih in drugih stroškov ter predvsem tehnični podpori prodaje, ki bo s številnimi aktivnostmi, med drugimi tudi z iskanjem dodatnih tržnih poti poskušala konkurenci speljati del naročil pri njenih kupcih in ob tem zadržati obstoječe kupce, ki pa naročajo precej manj.

S proizvodnjo novih velikih odkovkov smo zelo zadovoljni, saj smo predčasno osvojili litje in kovanje 35 t ingotov, v začetku marca pa smo odlili in skovali že tudi prvi 42 t ingot. Te nove proizvode smo že uspešno plasirali na italijanskem in slovenskem trgu, na preostale trge pa za zdaj še ne.

Da bi povečali učinkovitost komercialne – nabave in predvsem prodaje, pripravljamo določene organizacijske spremembe, ki bodo direktno ali posredno pomenile ojačitev naših prodajnih možnosti. Velik poudarek bo dan tehnični podpori prodaje. Zavedamo se, da v trenutnih tržnih razmerah ne moremo pričakovati, da bo nekaj naših komercialistov prevzelo vso odgovornost zaostrenih tržnih razmer. Danes se moramo vsi ukvarjati z aktivnostmi, ki nam omogočajo odpiranje novih prodajnih poti, hitro pripravo ponudb in ustrezen odziv na povpraševanje, ustvarjanje konkurenčnih prednosti in takšnih razmer, da

naročila pridobimo mi, ne pa konkurenca. Zavedati se moramo, da bo včasih sprejeto naročilo z nizko prodajno ceno, s kratkim dobavnim rokom ali z zelo zahtevno tehnološko izvedbo. Samo zavzeto delo pod nadzorom nam bo omogočilo, da bo tako naročilo uspešno izpolnjeno. Zelo pomembno je, da smo tudi v kriznih razmerah bolj učinkoviti od konkurence.

Seveda se bodo v teh časih našli posamezniki, ki bodo iskali svoje priložnosti, izkrivljali dejansko stanje in od daleč modrovali, kaj bi bilo treba storiti. Tovrstno negotovanje nam ne more pomagati. Dejstvo je, da smo se tudi mi v Metalu Ravne znašli v vrtincu globalne krize, ki pretresa naše kupce in poslovne partnerje. Temu se moramo prilagoditi in z združenimi močmi ter našo vztrajnostjo preživeti tudi to obdobje. V prvih šestih mesecih krize, ki so za nami, smo delovali homogeno in uspešno. Z doslednim izvajanjem ukrepov za obvladovanje stroškov in znižanemu obsegu naročil prilagojenim delovnim časom bomo uspešni tudi v naslednjih mesecih. Glavni namen začasnih ukrepov je biti tudi v teh razmerah boljši od naših konkurentov, da bi iz krize izšli še močnejši, kot smo bili, ko se je le-ta začela.

Ohrabruje nas že večkrat potrjena resnica, da kot za dežjem vedno posije sonce, tudi za vsako recesijo pride konjunktura.

Andrej Gradišnik

Receptov za izhod iz krize ni nihče predpisal

Stanje v podjetju Noži Ravne in v družbi na splošno zahteva zelo skrbno opazovanje in prilagajanje nastalim, ne samo tržnim, temveč tudi novim življenjskim razmeram.

Podjetje, ki toliko svojih proizvodov izvozi skorajda po celem svetu in ki povsod naleti na podobno sliko tržne situacije, lahko predvideva razmere tudi malo vnaprej. Zato lahko z gotovostjo, na žalost, tudi mi potrdimo krizno situacijo – hočemo ali nečemo, gledamo ali si zatiskamo oči. Tu je. Pa vendar, saj tudi ni prvič, verjetno tudi ne zadnjič. Do danes nam je uspelo, zakaj nam ne bi tudi vnaprej. Z vso skrbnostjo opazujemo in se prilagajamo.

Situacija danes je samo pika na i na dogajanja zadnjih let, mogoče celo zadnjih deset let ali celo več.

Prepričan sem, da smo v to krizo vstopili veliko prej, saj smo zaradi raznovrstnosti proizvodnega programa opazovali tržno situacijo resnično globalno in smo lahko videli, kako se izgublja strukturna konkurenčnost družbe. Bili smo poceni in zanimivi, veliki konkurenti pa so družbe pokupili drugod in danes še bolj poceni preprodajajo.

Da se bomo najučinkoviteje in najhitreje prilagodili, bomo morali v naslednjem obdobju zelo aktivno in smelo delovati na več področjih. Spremenili bomo poslovni model oziroma družbi ponovno zastavili strateške in razvojne cilje. Morali bomo

NOŽI RAVNE

Darko Ravlan,
direktor Nožev Ravne

»Krizo v poslovnem svetu bomo morali prebroditi, vprašanje je samo, kako in v kakšni obliki bomo iz nje prišli. Pogoj je, da bomo krizo prebrodili, bi v našem podjetju morali izpolnjevati, saj smo ves čas aktivno in uspešno delali na področju razvoja, trženja in kakovostnih sodelavcev.«

hitro ukrepati in pripraviti možnosti tudi za razvoj novih izdelkov (novih tržnih niš), kar nam tehnološka opremljenost vsekakor omogoča, in občutno zmanjšati stroške. Spremenili bomo strateško vodenje vseh nosilnih programov in s tem izboljšali t. i. produktni portfelij. Zadolževanje je pod kontrolo, razpoložljivost virov je usklajena z izvajanimi naložbami. Z veliko entuziazma se že poskušamo cenovno in tržno prilagajati z namenom doseči ekonomijo obsega na zavidljivi ravni in

izkoriščanja naših konkurenčnih prednosti. Izboljšali bomo poslovni proces in popolnoma vključili proizvodnjo v prodajni koncept, ne zaradi nas samih, ampak zaradi potreb trga.

Optimizirali bomo ključne aktivnosti in procese ter ukinili dejavnosti, ki izdelkom in storitvam ne prinašajo zadostne dodane vrednosti. Aktivnosti se že izvajajo v naših strokovnih službah, kjer analizirajo povzročitelje za nastanek stroškov.

V proizvodnem delu bomo z analizo in izboljšavami aktivirali vse razpoložljive vire in poskušali izboljšati stanje na področju časa izdelave, pri stroških in kakovosti izdelkov ali storitev ter stanje vseh strojev in naprav in s tem povezanih stroškov ter celotnega proizvodnega sistema.

Nadaljevali bomo razvoj kompetenčnega modela kot strateškega orodja za razvoj vseh zaposlenih v naši družbi.

Krizo v poslovnem svetu bomo morali prebroditi, vprašanje je samo, kako in v kakšni obliki bomo iz nje prišli. Pogoje, da bomo krizo prebrodili, bi v našem podjetju morali izpolnjevati, saj smo ves čas aktivno in uspešno delali na področju razvoja, trženja in kakovostnih sodelavcev.

Kaj, koliko in kje bo kriza najbolj udarila in s kakšnimi posledicami, bo kmalu vidno. Dejstvo je, da v našem podjetju želimo poiskati novo, racionalno pot iz krize s prepričanjem, da bodo naši proizvodi in storitve, pa tudi naše delo, dobili novo višjo ceno in vrednost. Za to pa bomo morali dokončno spremeniti precej okorele miselne vzorce in trdo garati, tako kot to počne tudi naša konkurenca.

Receptov za izhod iz krize nihče ni predpisal, torej lahko računamo samo na krajše ali daljše obdobje uspešnega zdravljenja le-te.

Vsekakor razumemo veliko stisko ljudi v tej negotovi situaciji. Prepričani pa smo, da je situacijo treba presojsati racionalno in ne samo emocionalno. Brez lahkotnih obljub in sprenevedanja. Pomagamo si lahko in si moramo – samo sami. Kot že tolikokrat.

Pa saj nam je še vedno uspelo. Zakaj nam ne bi tudi tokrat?

Darko Ravlan

Timsko in maksimalno dejavni za preživetje v istem čolnu na razburkanem tržišču

Kot veste, so tržne razmere zelo dinamične in zapletene. Trenutno delujemo na 65 odstotkih primerljivega meseca in še ne znamo opredeliti nadaljnjega razvoja dogodkov v okolju. Naročila, ki jih pridobivamo, so razdrobljena, enkratna in vedno po novi, praviloma nižji ceni.

Tej spremenjeni tržni situaciji smo že od novembra lani prilagodili poslovanje. Sprejeli smo vrsto ukrepov za omilitev posledic:

- Zagotavljanje likvidnosti – centralno odločanje o nabavnih naročilih in plačilih, pospešena izterjava, pritisk na boljše obračanje sredstev.
- Intenzivnejše prodajne in nabavne aktivnosti – borba za naročila in pridobivanje novih kupcev, prilagajanje pogojev, okrepitev in trženje do končnih porabnikov, pritisk na nižanje cen in podaljševanje plačilnih rokov pri dobaviteljih, razvoj novih nabavnih virov.
- Proizvodnja le v skladu z naročili, izjemoma do minimalne zaloge.
- Pritisk na povečevanje stroškovne učinkovitosti in produktivnosti – nadzor nad stroški, porabo, kakovostjo in izrabo delovnega časa.
- Pritisk na zaključevanje naložb v teku (varilna žica) in omejevanje nove investicijske dejavnosti.
- Pritisk na razvoj novih kakovostnejših izdelkov – razvoj nove strukture varilnih žic in rekonstrukcija obstoječih izdelkov (sodi, MIG 90, nepobakreni VAC, PŽ, cenejša rutilna / bazična masovna elektroda).

elektrode jesenice

Jakob Borštnar,
direktor Elektrod
Jesenice

»Sprejeli smo vrsto ukrepov, da bomo uspešno odgovorili na izzive in se prilagodili zaostrenim razmeram.«

- Uvedba krajšega polnega delovnega časa za obdobje, ko bo mesečna realizacija nižja od 800 t, znižanje plač vsem zaposlenim v družbi za 10 odstotkov in prilagajanje kadrov.

Vsi ti ukrepi zahtevajo veliko dodatnega napora in sodelovanja. Vsi smo v istem čolnu in na zelo razburkanem tržišču. Le timsko in maksimalno angažirani bomo lahko uspešno odgovorili na izzive in se prilagodili sedanjim zaostrenim razmeram.

Za razumevanje in zavzeto sodelovanje se vsem sodelavcem iskreno zahvaljujem!

Jakob Borštnar

Odgovornost, trdo delo, pripadnost in zaupanje

Temi globalne finančne krize in recesije ni mogoče uiti. Na vsakem koraku se srečujemo z njo. Tudi posledicam te krize se ne da ubežati. Zato ni več vprašanje, koga bo udarila, ampak koliko. Prizanesla ne bo nikomur. Če pogledamo samo po regiji, vidimo, da je v prvi fazi udarila avtomobilsko industrijo in posledično vse tiste, ki so v to verigo vključeni.

Družba ZIP center opravlja storitveno dejavnost. To pomeni, da nas vsi gledajo kot strošek. In stroški so v vsaki krizi prvi na udaru. Tudi zdaj ni drugače.

Pred nami so negotovi, težki časi. Seveda smo se nanje pripravili. Ali bodo posledice zaradi tega kaj manj boleče, bo pokazal čas.

In v tem času bodo poleg ostalih aktivnosti pomembno vlogo odigrale prav vrednote, ki jih ni mogoče ukazati in ne napisati, da je to ukrep. Odgovornost, trdo delo, pripadnost družbi in zaupanje sodelavcev so tiste vrednote, ki bodo v teh trenutkih glavni kapital družbe. Te vrednote se ne dosežejo čez noč. Mi smo jih gradili veliko let. Zaupam sodelavcem in verjamem, da bodo znali razumeti vse naše aktivnosti in ukrepe. Trudili se bomo skupaj in našli pot naprej.

Za nedoločen čas se odpovedujemo investicijam, ki niso nujno potrebne. Vendar pa bomo vložili vse napore v to, da se ne odpovemo razvoju. Zdaj je še toliko bolj pomembno, da kupci dobijo kakovostno opravljeno storitev ali izdelek za pošteno

Alenka Stres,
direktorica ZIP centra

»Kupcem moramo ponuditi nove dodane vrednosti.«

ceno. Zato je pomembna odgovornost vseh. Včasih bo treba delati več, za nižjo ceno, samo da bomo konkurenčni na trgu. Ker smo majhni, smo tudi bolj fleksibilni. To pomeni trenutno določeno prednost, saj se zahtevam trga lažje prilagodimo.

Na koncu morda še misel, da v težkih časih družina drži skupaj. To so močne vezi, ki lahko premagajo marsikatero oviro. Ta družina smo družbe skupine SIJ – Slovenska industrija jekla. Ampak v njej pogrešam prisotnost teh vezi. Morda je ta kriza priložnost, da na tem segmentu naredimo več.

Alenka Stres

Hlaskanje in namišljeni kapital sta pognala globalno recesijo

Stanje oziroma splošna gospodarska kriza, s katero se soočamo že kar nekaj časa (od lanskega oktobra dalje), je nekaj podobnega, kot smo preživljali v 90. letih prejšnjega stoletja. Različni so samo vzroki, ki so pripeljali do tako drastičnega upada povpraševanja po jeklenih izdelkih. Pred dvajsetimi leti je bila vsa slovenska težka industrija, posebej pa železarne, žrtev osamosvajanja od bivše Jugoslavije. Izgubili smo tri četrtnine trga, kar je bil za tiste čase velik šok. Treba je vedeti, da je evropsko in ameriško gospodarstvo v tistem času delovalo normalno in dobro, zato smo se takoj, ko smo sprejeli pravila igre konkurenčnega trga, dokaj v kratkem času postavili na noge.

Danes pa je situacija nekoliko drugačna in širša. Zaradi človeške lastnosti hlaskanja po čim večjem bogastvu so se v svetovni ekonomiji začela kršiti pravila in moralna načela. S tako imenovanim namišljenim kapitalom se je špekuliralo toliko časa, da se je začel rušiti najprej finančni sistem, nato pa posledično tudi gospodarstvo. Če ni denarja, ni potrošnje, če ni potrošnje, ni proizvodnje, če ni proizvodnje, ni dela, in če ni dela, ni denarja, krog je torej sklenjen. Na žalost je najprej najbolj udarilo po avtomobilski industriji. Zato smo v družbi SUZ (kjer je 60 odstotkov vse prodaje paličnega jekla v avtomobilski industriji) že oktobra 2008 začeli izvajati ukrepe, da bi bili čim bolj pripravljeni na izzive današnjega stanja. Vsi za-

Marjan Ravnik,
direktor SUZ-a

»Nekaj optimizma zbuja samo dejstvo, da je bila avtomobilska industrija prva na udaru krize in naj bi se tudi prva izvila iz nje.«

posleni jih krepko občutijo že nekaj časa, vendar bo z ozirom na napovedi kupcev pomanjkanje naročil še kar trajalo. Nekaj optimizma zbuja samo dejstvo, da je bila avtomobilska industrija prva na udaru krize in naj bi se tudi prva izvila iz nje.

Na koncu, če sklenem to razmišljanje in ugotovitve, pa nam vse to nič ne pomaga, če ne znamo odgovoriti na vprašanje: Koliko časa bo vse to še trajalo?

Po mojem mnenju ga ni junaka, ki bi znal danes odgovoriti na to vprašanje. Se pa zmeraj najde nekaj takšnih, ki vedno mislijo, da vse vedo in znajo.

Marjan Ravnik

Na Ravnah odlili najtežji ingot doslej

24. februarja smo v jeklarni Metala Ravne odlili najtežji ingot v zgodovini obrata. Njegova teža je bila 42,8 tone. Ingot iz orodnega jekla za plastiko UTOPNIN so na novi stiskalnici tudi uspešno skovali v dimenzijo 1510 x 500 mm. Za rekorden izdelek vodstvo izreka pohvalo tako jeklarjem kot kovačem!

Stanko Petovar,
univ. dipl. metal. in mater.,
direktor Jeklarskega programa

Foto: arhiv Metala Ravne

V Metalu Ravne uspešno skovan rekorden fazonski odkovek

Poleg prejšnji mesec uspešno skovanega rekordnega 42-tonskega ingota smo v novi Kovačnici težkih odkovkov Metala Ravne 11. marca uspešno skovali še obroč rekordnih dimenzij, in sicer zunanje premera 2200 mm, notranjega pa 710 mm ter višine 770 mm. Kovanje obroča je potekalo zelo hitro in brez večjih naporov kovačev in naprav. Kot vse kaže, smo se v zelo kratkem času uspešno pripravili in usposobili za kovanje zahtevnih specialnih fazonskih odkovkov, zato upravičeno tudi v težjih gospodarskih časih z velikimi pričakovanji čakamo na pozitiven odziv trga. Za uspešno osvojen nov rekorden izdelek Kovačnice težkih odkovkov vodstvo izreka pohvalo vsem sodelujočim kovačem.

Marko Ažman,
univ. dipl. inž. metal. in mater.,
vodja Kovačnice težkih odkovkov

Foto: arhiv Metala Ravne

Končno kovanje na zahtevano dimenzijo

Najprej predkujemo disk iz nakrčenega ingota.

Skovan obroč ostrih robov in ravnih površin

Sledi zahtevno prebijanje sredine diska

Iz diska nastane obroč.

V Nožih Ravne povečujemo zmogljivosti rezkanja

V okviru projekta povečanja prodaje nožev za rezanje pločevine smo dobili CNC-rezkalni stroj, za katerega je bila podpisana pogodba sredi lanskega leta. S tem se delno povečujejo zmogljivosti rezkanja in nadomeščajo stari CNC-rezkalni stroji.

Našim potrebam, tehničnim zahtevam in tudi cenovnemu okviru je najbolj ustrezal CNC-rezkalni stroj podjetja Matec Maschinenbau GmbH z oznako 40 HV, ki smo ga v začetku marca tudi montirali v proizvodno linijo in izvedli poizkusni zagon.

Osnovne značilnosti CNC-rezkalnega stroja Matec 40 HV so:

- obdelava po:
 - osi x = 4000 mm
 - osi y = 800 mm
 - osi z = 800 mm (horizontalno)
 - osi z = 690 mm (vertikalno)
- kot nagiba vretena = $\pm 105^\circ$
- moč motorja vretena (8000 vrt./min.) = 68 kW

Zaradi želje po doseganju čim višje kakovosti izdelkov in hkratnemu sledenju visokim normativom kovinske industrije na vseh področjih je stroj opremljen s sodobno opremo, kot so npr.: laserski sistem za merjenje karakteristik orodja, sistem pozicioniranja obdelovancev, hlajenje orodij skozi vreteno z emulzijo (70 barov) ali z zrakom, Roto-clear sistem za nemoteno opazovanje poteka obdelave med obratovanjem stroja, možnost diagnosticiranja stanja naprave preko telefona ...

Novi stroj na viličarju

Na poti v proizvodno halo

Postavljanje stroja na njegovo mesto

Stroj je pripravljen na proizvodnjo.

Rezkalni stroj ima tudi nagibno glavo ($\pm 105^\circ$), kar omogoča rezkanje različnih radiusov, krivin, kotov, krivulj oziroma oblik.

Andrej Brumen, dipl. inž. str.,
vodja vzdrževanja v Nožih Ravne

Foto: arhiv Nožev Ravne

Uporaba programske opreme EPLAN na primeru Bronksove linije v Acroniju

Konec leta 2008 je podjetje EXOR ETI v povezavi z matičnim podjetjem EXOR iz Zagreba rekonstruiralo elektro krmilno opremo na liniji Bronks v podjetju Acroni. Pri izvedbi projekta smo uporabili programsko opremo EPLAN Electric P8, ki se uporablja v fazi projektiranja, izvedbe in vzdrževanja.

Linija Bronks

Mag. Matjaž Berce,
direktor podjetja EXOR ETI

Linija Bronks

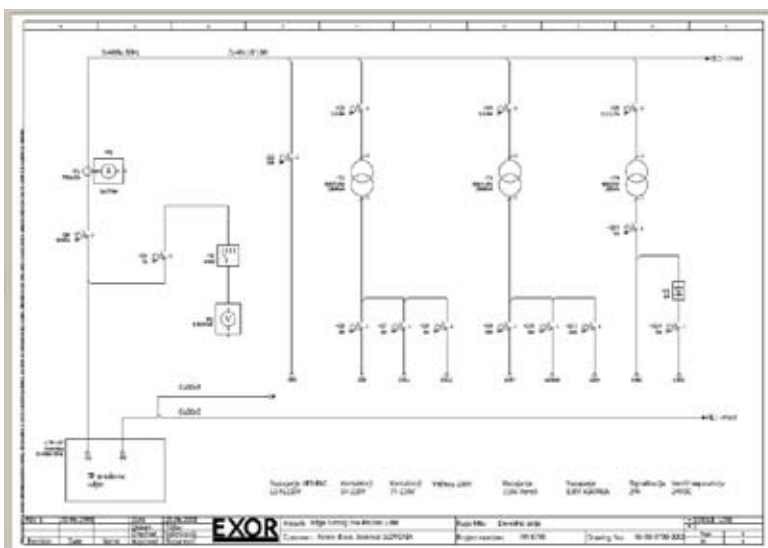
Linija Bronks je namenjena obrezovanju vroče in hladno valjanih trakov različnih debelin, ki se obdelujejo pri različnih hitrostih. Podjetje se je zaradi starosti linije odločilo za obnovo DC-pogonov, MCC-centra za AC-pogone, PLC-krmiljenja ter kontrolnih pultov s pripadajočim HMI-vmesnikom. EXOR je izvedel projekt na ključ, kar pomeni posnetek obstoječega stanja, demontažo stare opreme, projektiranje, dobavo in montažo nove opreme ter zagon linije po montaži. Čas za izvedbo projekta je bil kratek, zato je bila priprava nanj še toliko bolj pomembna.

Od podjetja Acroni smo prejeli obstoječe načrte v papirni obliki. Na osnovi te dokumentacije smo začeli projektirati s programsko opremo EPLAN. V prvi fazi smo naročniku dostavili enopolne sheme. Ker v podjetju

Acroni že uporabljajo programsko opremo EPLAN, so enopolne sheme lahko pregledovali v izvorni EPLANNOVI kodi ali v inteligentnem PDF-formatu.

Inteligentni PDF-format lahko pregledujemo s programsko opremo ACROBAT READER, ki je prosto dostopna in brezplačna. Od navadnega t. i. print PDF-ja se razlikuje v tem, da se ga lahko pregleduje preko drevesne strukture ali preko hyper-linkov. Na ta način se lahko projekt ureja, kot da bi to izvajali v izvorni kodi. Ta funkcionalnost pride v poštev prav v fazi intenzivne komunikacije med sodelujočimi v času projekta, npr. med projektantom in naročnikom.

Enopolna shema

Enopolna shema

Ko so bile enopolne sheme s strani naročnika potrjene, smo začeli izdelovati trolejne sheme oziroma projekt PZI (Projekt Za Izvedbo). To pomeni, da smo na osnovi stare dokumentacije izdelali nove vezalne sheme, v grobem razdeljene na DC-pogone in PLC-je.

Pri izdelavi vezalnih shem smo uporabljali EPLANOVE baze simbolov v skladu z veljavnimi standardi, baze podatkov proizvajalcev opreme (EPLAN data portal), ki je vgrajena v linijo, ter grafične makroje za PLC-je. Pri izdelavi PLC-programa smo uporabili direkten izvoz podatkov na PLC (npr. Simatic).

Delo so nam močno poenostavile predpripravljene forme za izdelavo vezalnih shem in pripadajoče dokumentacije, ki se generira avtomatsko. Tako za uporabo v fazi projektiranja kot tudi vzdrževanja pa so pomembne funkcije, kot so avtomatsko povezovanje, označevanje in preštevilčenje komponent. Delo je bilo zaradi prilagodljivega uporabniškega vmesnika hitro in enostavno.

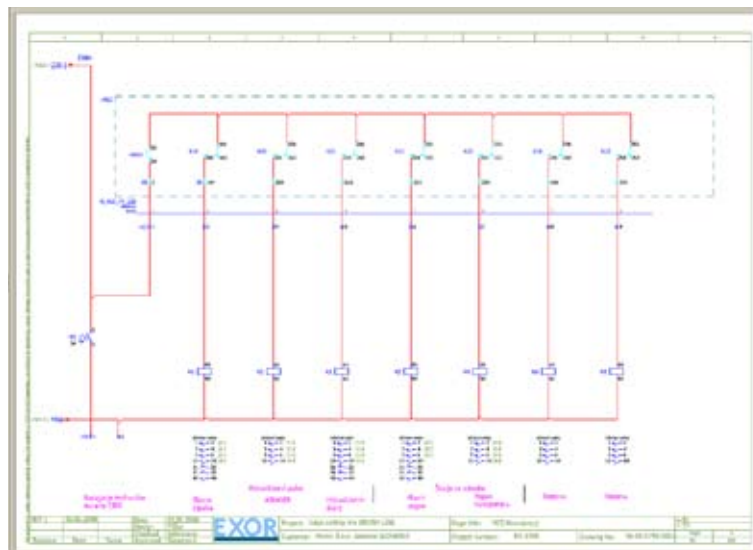

Tropolna shema

Po potrditvi načrtov in dobavi opreme (elektro omar, kontrolnih pultov in računalnika), ki je bila predhodno testirana, je bilo vse pripravljeno za izvedbo projekta.

Za demontažo, montažo in zagon do testa FAT (Factory Acceptance Test) smo potrebovali 10 dni. Projekt je tekel brez težav tudi zaradi odličnega sodelovanja z vodjo projekta v Acroniju g. Medjo, ki je obenem tudi uporabnik programske opreme EPLAN.

Izvedba je potekala brez večjih težav, spremembe v dokumentaciji pa smo lahko vnašali v EPLAN že med projektom. Po končani izvedbi smo podjetju Acroni dostavili končno dokumentacijo, kar pomeni PID (Projekt Izvedenih Del) v izvornem EPLANOVEM formatu in PDF-inteligentnem formatu ter Navodila za obratovanje in vzdrževanje.

Tropolna shema

Linija po izvedbi

Po izvedbi projekta prihaja obdobje uporabe na novo vgrajene opreme in s tem faze vzdrževanja le-te. Podjetje Acroni bo lahko vse spremembe evidentiralo samostojno in v elektronski obliki. Programska oprema EPLAN omogoča dokumentiranje posameznih verzij in revizij na način, da je uporabniku jasno, kdo, kdaj in katera sprememba je bila v posamezni verziji dokumentacije izvedena. S pomočjo EPLANA pa lahko tudi načrtuje vzdrževalni cikel.

Programsko opremo EPLAN razvija podjetje EPLAN Software & Service GmbH & Co. KG, ki je vodilna nemška hiša za profesionalne rešitve CAE/CAD. Podjetje je s svojim proizvodom EPLAN ustvarilo industrijski standard, ki je danes mednarodno priznan na področju elektrotehnike, uspešno pa se uvaja tudi na drugih področjih. EPLAN je profesionalno orodje za elektro, procesno in fluidno projektiranje za vse faze, od načrtovanja projekta, inženjeringa, razvoja, izdelave dokumentacije do vzdrževanja. V Sloveniji ga zastopa podjetje EXOR ETI.

Mag. Matjaž Berce

Foto: arhiv EXOR ETI-ja

Linija po izvedbi

IMH novice

Donacija za veterane

V podjetju Ufalejnikelj so Društvu veteranov tudi letos namenili radodarno donacijo. V skladu z izračunom stroškov je bodo večji del porabili za denarna izplačila in darila ob pomembnih dogodkih podjetja in države, nabavo zdravil ter počastitev jubilarantov. Ciljno usmerjeno dobrodelno dejavnost Ufalejnikelj izvaja ne glede na težave, s katerimi se sooča zaradi globalne gospodarske krize.

Vodje se učijo

V podjetju KMARuda so izdelali program usposabljanja za vodje obratov. Štiri mesece enkrat na teden bodo vodilni strokovnjaki podjetja predavali o aktualnih vprašanjih v proizvodnji, gospodarstvu, računalniški tehnologiji, računovodstvu, varnosti pri delu ipd. Načrtujejo sklop predavanj o pripravi kadrovske rezerve vodij in strokovnjakov, usposabljanju delavcev, izobraževanju za dodatne poklice ter o pravnih vidikih dela s kadri. V razmerah gospodarske krize je še posebej potrebno temeljito poznavanje različnih področij, ne le zaradi preživetja podjetja, ampak tudi zaradi njegovega nadaljnjega razvoja.

Izmenjava izkušenj

Strokovnjaki podjetja Režnikelj so prispeli v Ufalejnikelj, da bi preučili tamkajšnje izkušnje pri zmanjševanju stroškov proizvodnje. V dveh sorodnih podjetjih, ki proizvajata nikelj, uporabljajo različne postopke taljenja oksidirane nikljeve rude v jaškovni peči. V Režnikelju je tehnologija taljenja usmerjena na povečanje zmogljivosti z večjo porabo kosa, kar se z ekonomskega vidika ne splača zaradi visokih

proizvodnih stroškov. Osnovna naloga za strokovnjake iz proizvodnje v obeh družbah je maksimalno zmanjšanje lastne cene proizvodov. To lahko dosežejo z zmanjšanjem porabe kosa na tona izdelanega niklja. Strokovnjaki Režnikelja in Ufalejnikelja se redno srečujejo in obravnavajo možne poti za reševanje tovrstnih nalog. Po mnenju strokovnjakov iz Režnikelja bodo skupne rešitve pripomogle k maksimalnemu zmanjšanju stroškov proizvodnje in povečanju možnosti za ponovni zagon proizvodnje nikljevega kamna v Režnikelju.

Vir: <http://www.metholding.ru/>

Foto: arhiv IMH in Dreamstime

Podjetje za proizvodnjo niklja Režnikelj iz mesta Rež ima več kot 70-letno tradicijo. Osnovna proizvodnja je taljenje nikljeve rude v treh pečeh za pridobivanje čiste kovine. V podjetju Režnikelj lahko predelajo kar 700.000 ton rude na leto.

V skupini IMH – Industrial Metallurgical Holding cenijo prizadevanja upokojenih zaslužnih sodelavcev in vlagajo v razvoj sedanjih sodelavcev.

Nabava

SIJ

sij
skupina

**Marjana Drolc, dipl. ekon.,
direktorica nabave v skupini SIJ – Slovenska industrija jekla**

Nabave po posameznih družbah delujejo v okviru centralne nabave SIJ-a. Celostno delovanje in izkoriščanje sinergijskih učinkov predvsem v delu strateške nabave sta prednostni nalogi nabavnih timov, seveda z upoštevanjem posebnosti posameznih družb. Za ključne materiale in storitve so imenovani nosilci, ki iščejo najboljše rešitve za celotno skupino. Dosedanji pozitivni učinki nam dokazujejo pravilnost zastavljene poti ter nas motivirajo za dodatne izzive in še bolj poglobljeno timsko delo.

ACRONI

ACRONI

**Mojca Kanalec,
univ. dipl. inž. metal.,
v. d. vodje nabave v Acroniju**

Leta 1991 sem se kot štipendistka zaposlila v železarni. Do leta 1995 sem delovala kot tehnologinja v jeklarni. Ob delu sem dokončala še višji študij na Ekonomski fakulteti v Ljubljani. Tako sem leta 1995 nadaljevala svojo pot na nabavnem oddelku, sprva kot komercialistka, kasneje kot nabavna menedžerka. Decembra leta 2007 sem se odločila za novo področje in se preselila v oddelek kontrolinga. Vendar pa sem spomladi leta 2008 začasno, zaradi nado-meščanja sodelavke na porodniškem dopustu, prevzela vodenje nabavnega oddelka.

**Vanja Resman Noč,
univ. dipl. ekon.,
vodja nabave v Acroniju**

Acroniju sem se pridružila kot štipendistka leta 2005 po zaključku študija na Ekonomski fakulteti v Ljubljani. Z delom sem začela na oddelku Nabava, in sicer kot komercialistka pri projektih in storitvah. Čez dve leti sem postala menedžerka na strateški nabavi, sedaj po zaključku porodniškega dopusta pa bom aprila postala vodja Nabave. To bo zame poseben izziv, ki se ga že zelo veselim. Ob tej priložnosti bi se rada zahvalila Mojci Kanalec, ki je med mojim porodniškim dopustom vodila Nabavo Acronija. Nabava Acronija je razdeljena na dve področji, in sicer na strateško in nestrateško nabavo. Strateška nabava pokriva področje nabave osnovnih surovin, tj. jeklenega odpadka in legur, potrebnih za izdelavo posameznih izdelkov. Nabavniki se trudimo prilagoditi nabavo surovin operativnim načrtom proizvodnje in prodaje ter tržni situaciji, kar pa je glede na trenutne razmere na trgu kar zahtevno. Nestrateška nabava pa pokriva naročilo storitev ter nakup rezervnih delov in potrošnega materiala, kjer pa prav tako skušamo čim bolj optimizirati zaloge ter ravnati kot čim boljši gospodar. Oddelek Nabava pri svojem delu tesno sodeluje z logistiko, s prodajo, tehnologi ter z asistenti po obratih, da bi skupaj kar najbolje optimirali obseg naročenega materiala in izvedenih storitev. V recesiji je treba biti kar najbolj fleksibilen, ker zelo hitro prihaja do sprememb v proizvodnih načrtih.

METAL RAVNE

Majda Vogel,
dipl. ekon.,
nabavna menedžerka

ra na mesto nabavne menedžerke v strateški nabavi.

Strateška nabava Metala Ravne je del centralne nabave SIJ-a, skrbimo pa za nakupe surovin in materialov, katerih stroški so neposredno izraženi v naših prodajnih izdelkih.

Funkcija strateške nabave je prepoznavanje tržnih prednosti in s tem racionalizacija nabave, ki je v današnjih časih nujnost.

To pomeni, da moramo v okviru svojih nalog izvajati dnevne koordinacije s prodajo, proizvodnjo in financami, obenem pa moramo imeti vzpostavljeno učinkovito nabavno mrežo, ki nam omogoča dostop do informacij, na podlagi katerih dobimo sliko, kakšna so tržna gibanja, kar omogoči trezno drznost nakupov.

V današnjih časih je še posebej pomembno, da se zavedamo, da funkcijo nabave izvajamo vsi, ki smo vpleteni v proizvodno verigo, in ne samo zaposleni v nabavi. Naloga nabavnika je, da s svojo hitro odzivnostjo na dogodke v podjetju in zunaj njega izvaja proces nabave tako, da ta pomeni zaslužek in ne strošek.

V Metalu Ravne sem se zaposlila leta 1998, in sicer v finančni službi kot pripravnica po končanem višješolskem študiju na Ekonomski fakulteti v Ljubljani, smer finance in računovodstvo. Po letu dni mi je bila ponujena možnost opravljanja dela strokovne delavke v nabavni službi, na področju nabave materialov za jeklaro. Kasneje sem napredovala na mesto samostojne komercialistke, po opravljeni diplomi na visokošolskem študiju zunanje trgovine v Mariboru

Melanija Rihter Drezgič,
dipl. ekon.,
nabavna menedžerka

Moja glavna naloga je koordinacija dejavnosti nabavne službe na področju nabave pomožnih materialov in storitev ter področje nabave jeklenega odpadka, pomožnih materialov za jeklaro, brusnih materialov prav tako pa tudi široke palete pomožnih materialov za ostale končne uporabnike.

Nabava Metala Ravne deluje v okviru centralne nabave SIJ-a. Osnovna funkcija nabave je zagotavljanje zanesljive, kakovostne in cenovno konkurenčne oskrbe podjetja s surovinami, z materiali, energijo in s storitvami. Za uspešno izvajanje nabavnih aktivnosti sta potrebna tesno sodelovanje in dnevna koordinacija s proizvodnjo, prodajo in finančno službo, saj lahko le skupaj optimiramo obseg naročenega materiala in storitev ter zagotavljamo fleksibilne in učinkovite odzive na tržna nihanja.

Čeprav sem v nabavi zaposlena že relativno dolgo, mi je opravljanje funkcije nabavne menedžerke v zadovoljstvo, saj delam v dobrem kolektivu, prav tako pa mi je velik izziv, saj sem prepričana, da z našim uspešnim delom prispevamo pomemben delež k celoviti uspešnosti našega podjetja.

NOŽI RAVNE

NOŽI RAVNE d.o.o.

Marjeta Krof,
univ. dipl. ekon.,
nabavna menedžerka

Po končanem študiju na Ekonomsko-poslovni fakulteti v Mariboru leta 1991 sem se kot univerzitetna diplomirana ekonomistka zaposlila v prodajnem oddelku Nožev Ravne, kjer sem brez posebnega uvajanja začela "tržiti" industrijske nože. Ob pomoči sodelavke (takrat sva bili na izvozu samo dve!) in po zaključenem pripravništvu sem se že kar na začetku soočila s trdim delom prodajnika, saj se je družba prav v tistem obdobju zaradi odcepljanja od YU-trgov izrazito izvozno razvijala.

Leta 1995 sem prevzela področje uvoza v podjetju, naslednje leto pa sem napredovala na mesto vodje nabave, ki ga opravljam še danes.

V manjši družbi, kot je naša, so aktivnosti nabave precej razpršene in prepletene z ostalimi oddelki družbe, saj nabavna funkcija predstavlja neke vrste "servis" drugim oddelkom, predvsem pripravi dela in proizvodnji, istočasno pa vedno bolj odločujoče vpliva na raven stroškov in uspešnost družbe.

V času nestabilnih razmer na nabavnem trgu jekla, ki je naša glavna surovina in zavzema

tudi čez 50-odstotni delež stroškovnika naših proizvodov – različnih vrst industrijskih nožev –, je pravočasno zaznavanje sprememb nabavnih pogojev ter sledenje zahtevam prodaje, proizvodnje in končno tudi zahtevam lastnika izjemno dinamično. Ob trenutno nižjih cenah jekla se na prodajni strani v družbi soočamo z nesorazmerno velikimi pritiski na znižanje cen nožev, zaradi česar se nabava pri oskrbi jekla še dodatno vključuje v posamezne prodajne posle. Tako poskušamo kot tim prispevati vsak svoj delež v “borbi” za naročila. Na splošno nenehno težimo k ugodnejšim pogojem dobav, kjer je možno, koristimo tudi sinergijo SIJ-a, predhodne dobre poslovne povezave in sloves zanesljivega partnerja nam pomagajo tudi v sedanji manj ugodni finančni situaciji (ob?)držati ključne dobavitelje.

Morda je majhnost in posledično možnost hitrega odziva ob dobrem pretoku informacij s prodajnih in nabavnih trgov ter znotraj podjetja prednost naše družbe.

ELEKTRODE JESENICE **elektrode jesenice**

Suzana Andres,
univ. dipl. ekon.,
komercialistka nabave

Po izobrazbi sem univerzitetni diplomirani družboslovec po zaključenem verificiranem uniPo izobrazbi sem univerzitetna diplomirana družboslovka po zaključenem verificiranem univerzitetnem študijskem programu Mednarodno poslovanje - Univerza Nottingham trent.

V podjetju Elektrode Jesenice sem se zaposlila leta 1998. Svojo poklicno pot sem leta 2002 nadaljevala kot komercialistka v nabavi.

Največji poudarek namenjamu nabavi toplo valjane žice za proizvodnjo varilnih žic in elektrod ter strateških surovin za proizvodnjo elektrod, kot so minerali, legure, ferolegure in

druge organske komponente. Večino teh vhodnih materialov kupujemo na trgih EU.

Za poslovni uspeh podjetja je pomembno, da razpolaga s primerno količino materiala, da je material ustrezne kakovosti, da je kupljen po

primerni ceni in da je ob pravem času na razpolago.

Da bi se izognili cenovnim tveganjem, moramo nabavo prilagoditi prodajnim načinom. Upoštevati moramo tako ročnost fiksiranja cen kot tudi način uveljavljanja spremembe cen, oboje pa se odraža v prodajnih cenah.

S krepitvijo partnerskih odnosov z dobavitelji si zagotavljamo dolgoročno stabilnost na področju oskrbe in zmanjšujemo nabavne rizike. Nenehni razvoj dobaviteljev ter spodbujanje inovativnosti in partnerstva na temelju dolgoročnih poslovnih odnosov nam omogočata dosegati zastavljene cilje.

Konkurenčne sposobnosti podjetja zagotavljamo s stalno racionalizacijo in z optimizacijo nakupnih procesov ter logističnih poti, iskanjem in izkoriščanjem nabavnih sinergij znotraj sistema SIJ, doseganjem cenovnih prihrankov in obvladovanjem dobaviteljev, predvsem pa s skrbnim spremljanjem trendov na trgu surovin za potrebe pravočasnega odzivanja na tržne spremembe.

SUZ

Andrej Pogačnik,
spec. za menedžment, univ.
dipl. ekon., vodja komerciale

Andreja Pogačnika smo predstavili že v prejšnji številki časopisa. Kot vodja komerciale pokriva tudi nabavni oddelek.

Nabavni oddelek v SUZ-u je razdeljen na dve področji: na strateško nabavo (Nakupi toplo valjane žice predstavljajo 78 % vrednosti SUZ-ovih nabavnih poslov. Kupujemo jo pri največjih evropskih valjarnah, v zadnjem času pa vse večji delež materiala nabavljamo na indijskem trgu.) ter domačo nabavo – pokriva nabavo energentov, maziv, embalaže in ostalega materiala.

Cilji nabavnega oddelka so:

- zagotavljanje cenovno optimalnih nakupov;
- konstantno izboljševanje komercialnih pogojev nakupov (podaljševanje plačilnih rokov, krajšanje dobavnih rokov ...);
- zagotavljanje najboljših kakovosti nabavljenih materialov;
- osvajanje novih, še ugodnejših nabavnih virov tako v Evropi kot v Aziji.

Zbrala: Vesna Pevec Matijevič

Izdelava, lastnosti in uporaba ogljikovih jekel

Ogljikova jekla so jekla, ki imajo široko področje uporabe in so relativno poceni.

Glede na vsebnost ogljika delimo tiste vrste ogljikovih jekel, ki imajo do 2 % legirnih elementov, na:

- maloogljikna (do 0,29 % C), to so običajno jekla, namenjena za cementacijo,
- srednjeogljikna (0,30–0,59 % C): dobra odpornost proti obrabi, za avtomobilske dele,
- visokoogljikna jekla: 0,6–0,99 % C; vzmeti.

Standardi delijo ogljikova jekla na legirana in nelegirana.

V grobem pa ločimo dve vrsti ogljikovih jekel, in sicer: zaboljšanje in za vzmeti.

Delež ogljika je razviden tudi iz mikrostrukture jekla – jeklo z veliko ogljika ima v mikrostrukturi več perlita.

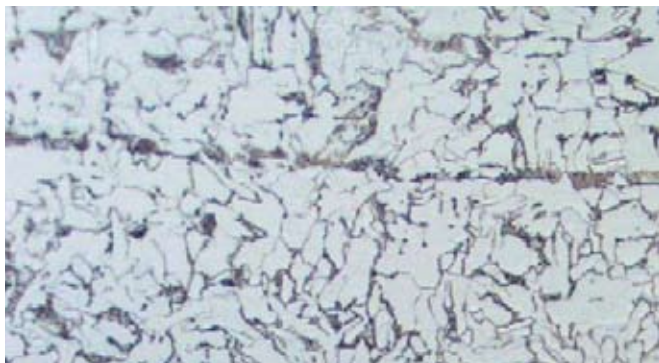
Mehanske lastnosti teh jekel so primarno odvisne od vsebnosti ogljika, ki je v posameznih vrstah jekel prisoten v različnih

koncentracijah. Je glavni element, ki določa trdoto in trdnost jekla, in sicer se z večjo vsebnostjo ogljika obe lastnosti povečujeta. Izboljšuje tudi odpornost proti obrabi. Poslabšuje pa žilavost in obdelovalnost.

Te vrste jekel so glede na namen uporabe lahko legirane še z manganom, s silicijem, kromom in z molibdenom. Mangan povečuje trdoto, trdnost in prekaljivost. Silicij je tem jeklom dodan za povečanje odpornosti proti obrabi. Krom povečuje prekaljivost in trdnost, molibden pa prav tako povečuje trdnost ter zmanjšuje popuščno krhkost.

Pločevine iz teh vrst jekel se običajno dobavljajo v mehko ali sferoidizacijsko žarjenem stanju. Iz pločevin se oblikujejo izdelki npr. s štancanjem ali z upogibanjem.

Izdelke iz teh jekel se nato običajno še toplotno obdelata – poboljšanje (kaljenje + žarjenje), pri čemer z izbiro kalilnega medija in temperature popuščanja dosežemo želene oziroma predpisane mehanske lastnosti.

C22 (0,20% C)

C60 (0,60% C)

Ogljikova jekla imajo širok spekter uporabe

Zaradi lastnosti, ki jih izdelki dobijo po toplotni obdelavi, to so visoka trdota, trdnost, obrabna obstojnost, odpornost proti dinamičnim obremenitvam in relativno dobra žilavost, se izdelki iz teh jekel uporabljajo za obremenjene dele – za osi, gredi, različne vrste vzmeti, podložke, različne vrste nožev (npr. za grafično industrijo, kosilnice ipd.), sklopke, dleta, izvijače, Gallove verige, jeklenke ...

Zaponka za varnostni pas

Dleta, izvijači

Podložke

Prepoznavanje ogljikovih jekel

Delež ogljika v teh jeklih in glavne legirne elemente lahko razberemo že iz oznake tega jekla. Po EN so oznake:

Primer nelegirano ogljikovo jeklo:
C60: jeklo s povprečno 0,60 % ogljika

Legirana (malolegirana jekla)
100 x C + legirni elementi x faktor
faktor 4: Cr, Co, Mn, Ni, Si, W
faktor 10: Al, Be, Cu, Mo, Nb, Pb, Ta, Ti, V, Zr
faktor 100: Ce, N, P, S:

Primer:
28Mn6: 0,28 % C, (6/4 = 1,5) % Mn
55Si7: 0,55 % C, (7/4 = 1,45) % Cr

mag. Erika Bricelj, raziskovalka za laboratorijske raziskave v Acroniju, »Ogljikova jekla so jekla, ki imajo široko področje uporabe in so relativno poceni. Njihove mehanske lastnosti so odvisne predvsem od vsebnosti ogljika. Zaradi lastnosti, ki jih izdelki dobijo po končni toplotni obdelavi, to je visoka trdota, trdnost, obrabna obstojnost, odpornost proti dinamičnim obremenitvam in relativno dobra žilavost, se uporabljajo za obremenjene dele; za osi, gredi, različne vrste vzmeti, podložke, različne vrste nožev (npr. za grafično industrijo, kosilnice ipd), sklopke, dleta, izvijači, Gallove verige, jeklenke«

Dobavna stanja pločevin iz ogljikovih jekel in toplotne obdelave izdelkov

Pločevine iz ogljikovih jekel proizvajalci običajno dobavljamo v mehko oziroma sferoidizacijsko žarjenem stanju.

Kupec iz take pločevine oblikuje izdelke, ki jih nato dokončno termično obdela, in sicer s kaljenjem in popuščanjem (poboljšanje). V takem stanju imajo izdelki visoko trdnost, trdoto, pa tudi dobro žilavost.

Valjan material mehko oziroma sferoidizacijsko žarimo z namenom, da ga zmeščamo (zmanjšamo trdnost, trdoto) ter mu s tem izboljšamo oblikovalnost. Sferoidizacijsko žarjenje poteka pri temperaturi 720 st.; časi žarjenja so dolgi (preko 20 ur). Mikrostruktura se preoblikuje – dobimo ferit in zrnati perlit.

Izdelek dobi končne mehanske lastnosti s kaljenjem in popuščanjem – poboljšanjem. S kaljenjem dobimo martenzitno mikrostrukturo, ki je trda, a krhka. S kaljenjem vnesemo v material napetosti, ki jih zmanjšamo z naknadnim žarjenjem – popuščanjem.

Sferoidizacijski žarjena pločevina

Mikrostruktura izotermno kaljenega izdelka

Kako se spreminjajo mehanske lastnosti toplotno obdelanih ogljikovih jekel

Toplotna obdelava	Trdota	Trdnost	Žilavost	Duktilnost
žarjenje	majhna velika	majhna velika	majhna velika	velika majhna
kaljenje				

Napake na pločevini in izdelkih

Pri izdelavi pločevin lahko pride do naslednjih napak, ki se kažejo predvsem kot pokanje izdelka ali pri oblikovanju ali pri končni toplotni obdelavi – predvsem kaljenju.

Te napake lahko izvirajo iz izdelave jekla in so: izceje oziroma povečana prisotnost (koncentracija) nekovinskih vključkov (dvoplastnost materiala). Napake nastanejo tudi pri vroči predelavi jekla (grobno zrno, grobolamelarni perlit), toplotni obdelavi pločevine (razogljichenje, neustrezni pogoji žarjenja) in pri toplotni obdelavi izdelkov pri kupcu (preostro kaljenje, posledica so kalilne razpoke).

mag. Erika Bricelj,

Pokanje Gallove verige zaradi izcej

Dvoplasten material

Kaj pa okolje?

V zadnjih mesecih v naši rubriki večinoma pišemo o padcih proizvodnje, porabe in cen jekla. Izkazalo se je, da je kriza precej hujša, kot smo prvotno domnevali. Prišli smo v situacijo, ko vsako podjetje skrbi predvsem za svoje preživetje in za to, da bi do preobrata utrpelo čim manj škode. Vedno bolj pogosta so opozorila, da v taki situaciji nikakor ne smemo pozabiti na svoje okolje in da ne smemo prenehati s koraki, ki smo jih na tem področju že naredili in smo jih še načrtovali.

Brez dvoma je jeklarska industrija eden največjih onesnaževalcev okolja, ki pomembno prispeva k emisijam toplogrednih plinov. Svetovna jeklarska industrija »ustvari« 4–5 odstotkov vseh toplogrednih plinov, za katere je odgovoren človek. Ogljikov dioksid je le eden od teh plinov, vendar z vidika jeklarske industrije najpomembnejši. Pri predelavi železove rude se ti plini neposredno ustvarjajo, vendar tudi proizvodnja v elektropečeh posredno vpliva na povečevanje toplogrednih plinov preko velike porabe elektrike.

V zadnjih nekaj letih je zaradi hitre rasti proizvodnje naraščala tudi količina toplogrednih plinov, ki jo je ustvarila jeklarska industrija. Nekatera poročila navajajo, da je za polovico toplogrednih plinov kriva Kitajska. Kljub rasti skupne količine pa se je zmanjšala količina na enoto, kar kaže na uspeh uvedenih ukrepov za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov.

WSA (World Steel Association), v katero je vključena večina proizvajalcev jekla, ima svoj program za zmanjšanje emisij CO₂, ki obsega naslednje ukrepe:

- učinkovitejše naprave in učinkovitejša proizvodnja,
- prevzemanje dobre prakse v proizvodnji jekla,
- raziskave in razvoj novih, učinkovitejših tehnologij za proizvodnjo jekla,
- merjenje in benchmarking intenzivnosti CO₂ pri svojih članicah z uporabo običajnih metod.

Da bi bilo združenje pri uresničevanju svojega programa uspešno, je treba vključiti čim več proizvajalcev jekla. Zato išče tudi podporo vlad predvsem v državah, ki so velike proizvajalke jekla. Poleg tega pa išče podporo tudi pri uporabnikih jekla. Upo-

rabniki lahko z uporabo novih vrst jekel, ki bodo omogočila daljši življenjski cikel ali lažje proizvode iz jekla, pomembno vplivajo na zmanjšanje toplogrednih plinov. Naj omenimo le lažja vozila, ki zaradi manjše teže porabijo manj goriva.

Pri proizvodnji jekla ogljikov odtis ni nujno povezan s tem, ali je proizvodnja locirana v razviti ali razvijajoči se deželi. Nekatera najbolj sodobna podjetja je moč najti prav v razvijajočih se deželah. Razlika med najboljšim in najslabšim pa je ogromna. WSA spodbuja svoje članice, da se izboljšujejo. To počne na različne načine. Eden od njih je spodbujanje prenosa tehnologij, čeprav se v praksi pri tem pojavlja precej ovir. Spodbuja tudi razvoj novih, učinkovitejših in čistejših tehnologij.

WSA je začela zbirati podatke, da bi ustvarila čim bolj popoln pregled nad posameznimi tehnologijami. Konec lanskega leta je bilo zbranih podatkov že s 178 lokacij, kar predstavlja približno polovico svetovne proizvodnje jekla in 63 odstotkov proizvodnje članic WSA. Članice zbirajo te podatke prostovoljno, zbrani podatki so zaupni. Cilj zbiranja podatkov je ugotavljati, ali prihaja do izboljšanja, poleg tega pa se lahko uporabijo za primerjavo in kot osnova za postavitev ciljev.

EU je na področju varstva okolja do sedaj naredila največ. Vendar bodo njeni naporji zaman, če se ji ne bosta pridružili vsaj ZDA in Kitajska. Poleg tega ima premočno zaostrovanje lahko negativen učinek na proizvajalce jekla. Ti se namreč bojijo, da se jim bodo stroški povečali in da bodo zaradi različne regulative v neenakopravnem položaju v primerjavi s proizvajalci, ki prihajajo iz območij, kjer zakonodaja ni tako stroga. Zato obstaja nevarnost selitve industrije jekla v druge države. Proizvajalci jekla si zato želijo določenih ugodnosti, ali bodo pri tem uspešni, pa ne bo znano pred koncem leta 2009.

Vir: SBB Insight, marec 2009

Monika Štojs, univ. dipl. ekon.,
direktorica marketinga,
SIJ – Slovenska industrija jekla

KAKO ZELENA JE SPET NAŠA DOLINA!

OHRANJAMO ZA VNUKE, KAR SMO DOBILI OD DEDOV. ŠE VEČ - ODPRAVLJAMO ŠKODLJIVE VPLIVE, KI SO JIH V NAŠEM BIVANJSKEM IN DELOVNEM OKOLJU ZAPUSTILI PREDHODNIKI. KI SO SVOJ USPEH MERILI V TISOČIH TON PREDELANIH SUROVIN IN VAGONIH ODPELJANIH IZDELKOV.

SVOJO SKRBE ZA OKOLJE VSAK DAN POTRJUJEMO:

- s predelavo odpadnega železa v kakovostna jekla
- z zmanjševanjem in nadzorom izpustov v zrak, vodo in zemljo
- z zniževanjem porabe energentov
- s spoštovanjem zakonskih meril in standardov kakovosti (ISO 9001, 14001)
- z vlaganjem v čisto tehnologijo in znanje
- z zavestnim sprejemanjem okoljevarstvenih vrednot in seznanjanjem javnosti o okoljevarstvenih ukrepih.

ACRONI
4270 Jesenice,
Cesta Borisa Kidriča 44, Slovenija
E-pošta: uprava@acroni.si, www.acroni.si

sij
Slovenska industrija jekla

Nov model ravnanja z odpadno embalažo

Zakonodaja na področju ravnanja z embalažo in odpadno embalažo določa, da so proizvajalci, pridobitelji in uvozniki, ki dajejo embalažo prvič na trg Republike Slovenije, kot odgovorni proizvajalci oziroma zavezanci odgovorni, da morajo na svoje stroške zagotoviti prevzemanje odpadne embalaže, plačevati stroške družbe za ravnanje z odpadno embalažo izvajalcem javne službe, prevzemanje odpadne embalaže neposredno od distributerjev ali končnih uporabnikov ter njeno ponovno uporabo, predelavo ali odstranjevanje. V podjetju Metal Ravne smo vključeni v sistem ravnanja z odpadno embalažo pri pooblaščenem podjetju Interseroh.

Rahela Rodošek Strahovnik,
univ. dipl. inž. metal. in mater.,
ekologinja v Metalu Ravne

Le-ta nam je v začetku letošnjega leta poslal dopis, v katerem nas seznanja z novim modelom ravnanja z odpadno embalažo, ki omogoča nadaljevanje predpisanega ravnanja z odpadno embalažo. Novi model nam bo preprečil večkratno povečanje embalažnine in zagotovil redne odvoze odpadne embalaže. Bo pa lahko pomenil povečanje stroškov pri ravnanju z odpadno embalažo, ki nastaja v naši proizvodnji, če ne bomo poskrbeli za ustrezno pripravo in količino odpadne embalaže v izvršenem odvozu. To pomeni, da bomo plačali veliko več, če embalaža pred oddajo ne bo ustrezno sortirana, izpraznjena in brez ostankov snovi.

Vsa podrobna navodila, nanašajoča se na KAJ, KAKO IN KAM, si lahko ogledate na Metalovi intranetni spletni strani.

Rahela Rodošek Strahovnik

Foto: arhiv Metala Ravne in internet

Spolno nadlegovanje na delovnem mestu – II. del

Saj jih ni posilil!” “Te ženske so ga verjetno same izzivale.” “Če bi se me le dotaknil ali bi mi razlagal opolzke sanje, bi mu eno primazala in naredila zadevi konec za vselej.” Ali pa: “Pa saj je to en starejši moški, kaj bi jim pa lahko naredil?” in še mnogo podobnih komentarjev bi lahko nanižali ob prvem sodnem epilogu spolnega nadlegovanja na delovnem mestu.

Gre za zlorabo moči

Spolno in druge oblike nadlegovanja na delovnem mestu pomenijo zlorabljanje moči. Ta moč je lahko formalna – vodje ali direktorji - ali neformalna, ki si jo nekateri zaposleni znajo pridobiti sami ali pa jim jo podelijo formalni nosilci moči. Dobro in pravično upravljanje moči je zahtevna naloga, za katero sta potrebni čustvena inteligenca in uravnoteženost. Moč zlorablajo neuravnovešene osebe, nezadovoljne same s seboj, ki črpajo posebno zadovoljstvo, ko se kakorkoli izživljajo nad drugimi. Všeč so jim strah, prikriti bes in nemoč žrtev. Vsak odpor pa sankcionirajo, saj imajo moč, in lahko torej nekoga ocenijo za nesposobnega, ga degradirajo ali celo odpustijo. Povsem normalno je, da ne gredo “do konca” - posilstvo, fizična agresivnost -, saj so to tiste skrajne meje, ko bi se še tako preplašen odzval. Svoja početja znajo pravilno odmerjati. Spolni nadlegovalci niso spolno nepotešeni moški, ki si ne morejo pomagati in letajo za ženskami. Pogosto imajo ženo pa še kakšno ljubico. Če je zadnja njihova sodelavka, ji ponavadi podelijo neformalno moč, in če jo ta zlorablja v obliki šikaniranja in ustrahovanja sodelavcev, nadlegovalec še dodatno uživa.

Nevzdržna tesnoba in bojazen

Predstavlajte si, da si nadrejeni želi vsakodnevnega rokovanja z novo sodelavko Mojco in pri tem njene roke zadržuje v svojih dlje, kot je treba. Velikokrat jo tudi boža in masira po dlaneh in sprašuje: “Ali sploh veš, kako lepa si in kakšen učinek imaš na moške?” Da je Mojca še bolj zmedena, direktor govori tudi (njenih dlani še ne izpusti) o nadaljnjih nalogah in sestankih. Morda je vse skupaj videti nedolžno – glej, glej, ni posilstvo –, je pa boleče nevzdržno in je spolno nadlegovanje. Direktor posega v osebni prostor podrejene in dobro čuti, da ji je zelo neprijetno. Mojci je nerodno, roke bi najraje izvila, pa si ne upa, saj bi direktorja užalila. To pa ni dobro. Verjetno so ga užalili mnogi drugi, ki jih preostali sodelavci cenijo, on pa ima o njih zelo

slabo mnenje in ji je, prav včeraj, ko jo je klical po telefonu - ob deveti uri zvečer -, omenil, da jih bo degradiral, najraje pa bi jih odpustil. Mojca hodi v službo vsa napeta, občasno nujno popoldansko delo ji zbuja strah, saj je direktor enkrat, ko sta bila v stavbi sami s čistilko, skočil vanjo, jo objel, poljubil. Mojca mu je dala odločno vedeti, naj tega ne ponovi, ker je tokrat prestopil njeno skrajno mejo. Božanje rok je z odporom nekako prenašala, saj mu je to uspelo predstaviti kot posebno džentelmenstvo, in tista, ki mu jih je nekoč izvila in glasno dejala, da ima tega dovolj, je od takrat pogosto slišala: “Išči si službo!” Od tega dogodka je Mojca prenehala dihati, kadar je popoldne zaslišala korake na hodniku, in šele ko je zagledala čistilko, je vdihnila: »O, hvala bogu, ti si, Iva.« Čeprav se nista nikoli pogovarjali o tem, sta natančno vedeli, koga se boji Mojca.

Žalitve in klevete postanejo del vsakdana

Tudi Živo je direktor klical domov ob poznih urah in govoril o stvareh, ki bi mirno počakale na prihodnji dan ali pa se o njih sploh ne bi bilo treba pogovarjati. Enkrat je Živinemu družinskemu članu prekipelo in direktorju je rekel nekaj nedostojnega in naj ne kliče več. Direktor je po celotni ustanovi razbobnal, kako nedostojno družino ima Živa in da ni čudno, da je tako nesposobna. Tudi Laro je klical domov in trepetala je pred temi klici, saj je njen soproj izgubljal živce. Direktor je je Lari pogosto v službi razlagal vsebino erotičnih sanj, ki jih je imel o njej. In verjemite, da je iz tona glasu žensk, ki jih je klicaril, lahko razbral, da ga niso vesele. Vsa Larina družina se je naježila, če je zvečer zazvonil telefon. Je spet on? Bo oči spet jezen na mami, sta se spraševala mala Sara in Tim, kajti včasih je možu težko pojasniti, da je direktor pač

neuravnovešen in da ga žena v službi z ničimer ne spodbuja k večernemu klicanju. Če se Lara ni oglasila, jo je drugo jutro poklical v pisarno in ji govoril, da ne opravlja dobro svojega dela, da je verjel vanjo, ona pa ga je močno razočarala. Ne, Lare ni posilil, je pa pred njim trepetala ves delavnik, zvečer pa je nadlegoval in posegal v zasebnost družine. Mojca se je zaupala sindikalni zaupnici, ki ji je dejala: "Daj no daj, saj ti vse skupaj ugaja. Razmišljam, da bi se pritožila nad spolno diskriminacijo, saj mene direktor nič ne boža." Dober »štos«, če nisi udeležen!

Dvojna merila

Barbara je delala v podjetju, kjer je direktor obljubljal - povišanje plače, izobraževanje, napredovanje - in prekliceval obljube. Ljudje so bili v stalnem pričakovanju in negotovosti. Rad se je igral z njihovim zaupanjem. Ko so se selili v druge prostore, je kar trem sodelavkam obljubljal isto pisarno – "lepa pisarna za neprecenljivo sodelavko" - in ustvaril nepopisno zmedo. Posebno rad je prestavljal sestanke in pogosto sodelavce prisilil, da se niso udeležili sestanka, ki je bil pomemben, in so sedeli na sestankih, kjer niso imeli prave vloge ali pa kdaj sploh niso vedeli, zakaj so vabljeni. Tako so ljudje zmedeni, o tem se pogovarjajo in organizacija se ukvarja sama s seboj, namesto s poslom. Direktorjevo igrakanje z urniki je vplivalo tudi na zunanje sodelavce in organizacija je vse prej kot pridobivala ugled. Takih ravnanj je veliko in težko jih je dokazati, saj ne moreš reči menedžerju, da ne zna ali da nalašč slabo upravlja čas. Bi si vi upali?

Tudi moški niso izvzeti

Tadej si je zelo želel, da bi se dokazal v novi službi. In dobro je

Spolno nadlegovanje ni želja po seksu, ampak dokazovanje in zloraba moči.

obvladal strokovno področje. Njegovo nadrejeno pa je izjemno motilo, da si je pri snovanju projektov dovolil nestrinjanje z njenimi predlogi. Čeprav se na Tadejevo področje ni spoznala in je ugotovila, da so njegovi protiarargumenti tehtni, ga je začela šikanirati. Javno je namigovala, da je verjetno »peder«, ker nima nobene dekleta, javno je komentirala njegovo obleko ter pričesko in uživala v njegovi zadregi. Ko se je pritožil, so mu predlagali premestitev na drugo mesto, saj sta si bila nadrejena in direktor ene izmed enot v podjetju posebno naklonjena.

Kot virus v podjetju

Spolno nadlegovanje je torej bolezensko zlorabljanje moči. Obenem pa je razkazovanje lastne nemoči in nesposobnosti za vlogo menedžerja. Ne samo da ne zna motivirati zaposlenih, ne zna ciljno usmerjati pretoka delovne energije in ne zna zagotoviti varnega okolja za vse zaposlene, temveč dela ravno nasprotno. In za to je celo dobro nagrajen. Tisti, ki zlorablajo svojo moč nad posamezniki, zlorablajo torej celotno organizacijo. Če ne zaradi drugega, naj se nadzorniki nadrejenih zamislijo vsaj nad tem.

Kaj lahko zase naredi žrtev nasilja na delovnem mestu?

1. Jasno in odločno recite NE - povejte nadlegovalcu, da je njegova pozornost nezaželena in njegovo vedenje žaljivo. »če s svojimi dejanji nadaljuje, mu pošljite (elektronsko) pošto in ga prosite, naj neha. Shranite kopijo.
2. Dokumentirajte nadlegovanje - zapišite vsak incident in skrbno navedite datum, čas in kraj. Natančno opredelite, kaj se je zgodilo in opišite svoj odziv. Kopije hranite doma. Te informacije so zelo koristne pri morebitnem sodnem procesu.
3. Pridobite čustveno podporo sodelavcev, prijateljev in družine.
4. Dokumentirajte svoje delo - hranite kopije poslovnih pisem, poročil in podobno. Nadlegovalci, ki šikanirajo ali ustrahujejo, pogosto upravičujejo svoje početje z lenobo, nesposobnostjo nadlegovanega in zavrnjeni spolni nadlegovalci pogosto degradirajo in nadalje šikanirajo svoje žrtve.
5. Poskrbite za priče in se povežite z drugimi žrtvami - verjetno niste ne prva in ne zadnja žrtev. Več obtožb je težko preprosto ignorirati.
6. Poiščite vso pomoč, ki vam jo lahko ponudi ustanova, v kateri delate - če ste v sindikatu, se povežite s sindikalnim zaupnikom, če mu zaupate (ve se, da so nekateri prikrito, a tesno povezani z direktorjem in ponavadi - kot so navajali številni mediji tudi v primeru ljubljanskega zavoda za zdravstveno varstvo - povsem odpovedo).
7. Napišite pritožbo oziroma se povežite s pristojnimi uradi, denimo Uradom za enake možnosti.
8. Tožite nadlegovalca oziroma nadlegovalko.

Delodajalec mora poskrbeti za zaščito sodelavcev pred kakršnikoli nadlegovanjem, saj tovrstno početje vpliva na delovno vzdušje in storilnost, ne nazadnje pa lahko močno načne tudi ugled podjetja.

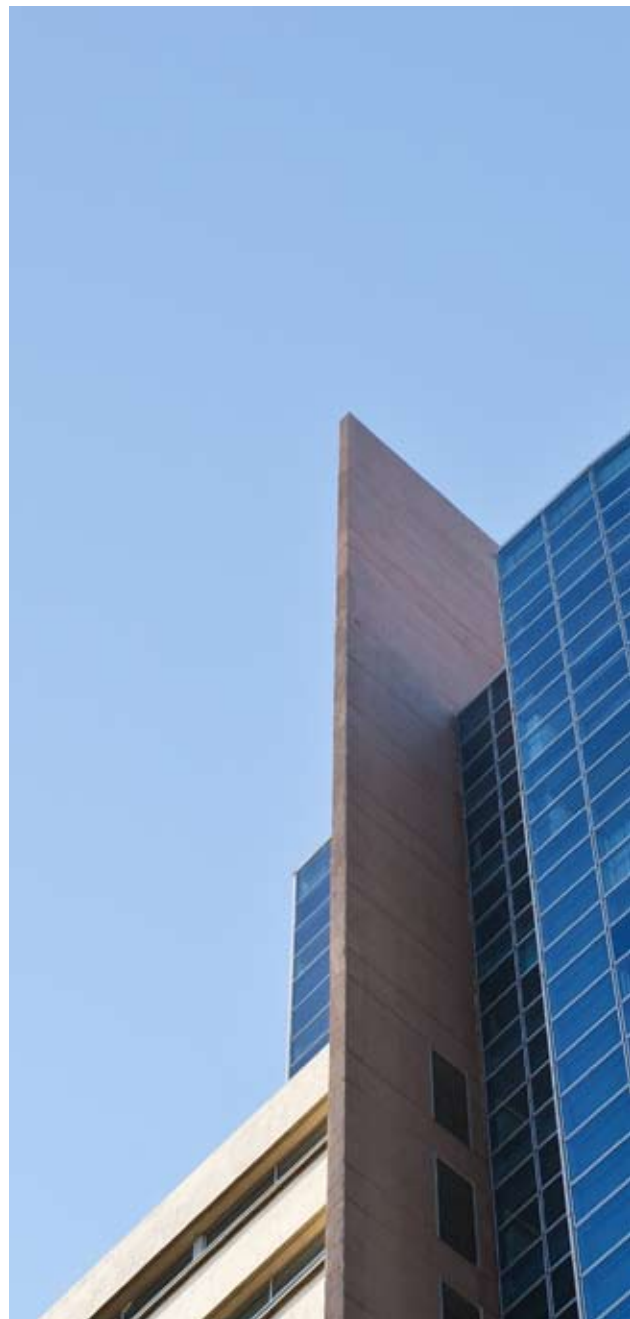
Ali je vsako ravnanje spolne narave spolno nadlegovanje?

Vsako ravnanje še ni spolno nadlegovanje - pomembno je, kako neko vedenje obravnava žrtev, ali ga torej razume kot neželeno, nesprejemljivo in žaljivo. Opredelitev, kakšno ravnanje je sprejemljivo in kakšno ne, je prepuščena vsaki posameznici oziroma posamezniku. Tako kot v zasebnem življenju mora imeti vsakdo tudi na delovnem mestu pravico, da ima različno pristne odnose z različnimi osebami.

Tako na primer izražanje naklonjenosti med prijateljicami oziroma prijatelji na delovnem mestu, medsebojna privlačnost, medsebojno spogledovanje ali na primer razmerja med sodelavkami oziroma sodelavci, ki so želena z obeh strani, ali vsa preostala ravnanja, ki so želena ali hotena z obeh strani, ne pomenijo spolnega nadlegovanja.

Spolna pozornost postane spolno nadlegovanje, če se nadaljuje tudi, ko je nadlegovana oseba jasno pokazala, da ga ne odobrava. Seveda pa gre za spolno nadlegovanje že pri enem dogodku, če gre za hujšo obliko (na primer fizično nasilje ali otipavanje intimnih telesnih delov brez privoljenja).

Vir: spletne strani Urada za enake možnosti (www.uem.gov.si)

Posledice nadlegovanja so lahko izjemno težke

Pri nasilju na delovnem mestu posredno trpi vsa organizacija, in ne samo izbrani, nad katerimi svojo moč izživilja nadrejena oseba ali oseba s posebnim položajem. Oseba, ki je izpostavljena spolnemu nasilju, šikaniranju ali ustrahovanju, trpi za psihičnimi in psihosomatskimi motnjami - vznemirjenost, razdražljivost, strah, depresija, nespečnost, onemogočena sta njeno samouresničevanje in razvoj kariere. V celotni organizaciji pa se kažejo posledice:

- nižja stopnja zadovoljstva in motivacije pri delu,
- upadanje produktivnosti,
- zviševanje stroškov,
- stroški sodnega postopka,
- odškodnine delavcem, izpostavljenim (spolnemu) nasilju,
- zguba ugleda v javnosti.

Članek Ane Kovač Kralj je bil objavljen v reviji Tajnica (zdaj Poslovna asistenca) aprila 2006.

Foto: arhiv revije Tajnica

Tako kot imamo v zasebnem življenju pravico, da se odločamo, kakšne odnose bomo imeli z različnimi ljudmi, tako imamo to pravico tudi na delovnem mestu.

Kadrovska gibanja v februarju

ACRONI

Naša nova sodelavca sta postala: IZTOK TOMAŽIČ v Prodaji in ILIJA DIMAČ v Hladni predelavi.

V pokoj sta odšla BRANKO ŠMID iz Jeklarne in DUŠAN BITEŽNIK iz Proizvodno-tehničnih služb. Zahvaljujemo se za njuno prizadevno delo in jima želimo vse najlepše.

Podjetje je zapustilo 5 delavcev.

ZAHVALA

Ob odhodu v pokoj se sodelavcem – članom tehnične kontrole tretje hale in hladne valjarne Koroška Bela zahvaljujem za prejeta darila in udeležbo na poslovljni zabavi ter jim želim še veliko delovnih zmag.

Vojko Smolej, Acroni

Jubilanti

Za 40 let delovne dobe čestitamo JANEZU EMERŠIČU iz Hladne predelave in DUŠANU BITEŽNIKU iz Proizvodno-tehničnih služb.

Jubilantka s 35-letnim delovnim stažem je postala LEDA STOCCA ŠTERN iz Financ. Čestitamo!

Za 30 let delovne dobe čestitamo: DUŠANU POGAČARJU iz Jeklarne, ARSU STEFANOVIČU iz Predelave debele pločevine, BORUTU CEGNARJU iz Hladne predelave, STANKU ERJAVCU iz Financ in POLONCI MARJANOVIČ iz Financ.

Za 20 let delovne dobe čestitamo GORAZDU VISTERJU iz Hladne predelave.

Za 10 let delovne dobe čestitamo EDINU JAKUPOVIČU iz Predelave debele pločevine ter KLEMNU LESKOVARJU iz Hladne predelave.

Zaključek šolanja

Šolanje so uspešno zaključili naslednji sodelavci: DANIJEL MALKOČ in ADEL HUSEINBAŠIČ iz Jeklarne sta pridobila naziv strojni tehnik, MARJAN MITOVSKI iz Predelave debele pločevine pa je postal elektrotehnik energetik. Čestitamo!

METAL RAVNE

V Kovaškem programu se nam je pridružil BORIS DRUG.

V pokoj so odšli naslednji sodelavci: FRANC NAJRAJTER in JOVAN TEŠIČ iz Jeklarkega progama, MARJAN VRBNJAK iz Kovaškega programa, ALOJZIJI ŽAŽE iz Logistike in LILIJANA OTT iz Marketinga. Zahvaljujemo se za njihovo prizadevno delo in jim želimo vse najlepše!

S šestimi delavci smo prekinili delovno razmerje.

Jubilanti

Za 30 let delovne dobe čestitamo ALOJZU KLANČNIKU iz Vzdrževanja.

Zaključek šolanja

Šolanje sta uspešno zaključila ALJOŠA RISTIČ iz CPP, ki je pridobil naziv diplomirani

organizator menedžer, ter IGOR OBRETAN iz Kovaškega progama, ki je postal ekonomski tehnik. Čestitamo!

SERPA

V februarju ni bilo kadrovskih sprememb.

Zaključek šolanja

Šolanje je uspešno zaključil MIRAN ČERNJAK iz Strojne obdelave, ki je pridobil naziv strojni tehnik. Čestitamo!

ELEKTRODE JESENICE

Zaposlili nismo nobenega delavca, zapustil nas je eden.

Jubilanti

Za 30 let delovne dobe čestitamo MARJETI ŽURMAN iz Prodaje in FATIMI DINDIČ iz Rezalnice.

NOŽI RAVNE

V februarju ni bilo kadrovskih sprememb.

SUZ

V februarju ni bilo kadrovskih sprememb.

Jubilanti

Za 35 let delovne dobe čestitamo ZDENKI REMAR iz Uprave.

Zaključek šolanja

Šolanje je uspešno zaključila ZDENKA RIJAVEC iz Uprave, ki je postala specialistka menedžmenta. Čestitamo!

ZIP CENTER

Naši novi sodelavci so prek javnih del postali ZDENKA BANDALO (Kooperacije), MIRA JELEN (Kooperacije), BENJAMIN OBLAK (Kooperacije), JOŽICA ŽVIRC (Rokodelnica) ter s posredovanjem dela IVO MATKOVIČ (Metal Ravne).

Vesna Pevec Matjjevič

Jubilantom Metala Ravne iz leta 2008 je »zagodel« Gašper Koruzni in popestril srečanje

6. marca letos so se že dvanajstič srečali jubilariti iz Metala Ravne, tudi tokrat v hotelu Korošica v Otiškem Vrhu, in se poveselili skupaj z vodji ter direktorji.

Foto:
1,2,3,4,10,11 - Vesna Pevec Matijević
5,6,7,8,9 - Jože Apat

Nasmejal nas je najbolj odbit, navit in z vsemi žavbami namazan Gašper Koruzni, seveda na naš račun.

Zabaval nas je hišni duo Elvis Breznik in Alenka Šart, za jedačo in pijačo pa so poskrbeli kuharski mojstri iz hotela Korošica.

Glavni direktor Andrej Gradišnik nam je spregovoril nekaj spodbudnih besed in jubilentom, ki so dosegli 30 let de-

lovne dobe, razdelil jubilejne plakete, jubilentoma s 40 leti delovne dobe pa je izročil posebna darila.

Vsem jubilentom še enkrat iskreno čestitamo!

Vsem udeležencem, ki ste »skrbeli«, da je srečanje uspelo, se še enkrat zahvaljujem.

Milena Gartner - Delopst, univ. dipl. psih., spec. psih. svet.,

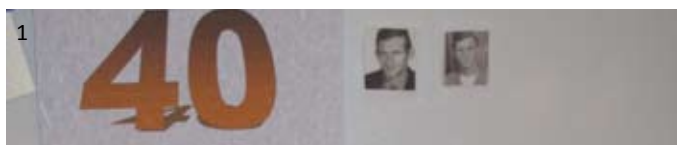

Tabla s fotografijami jubilaritov je pritegnila pozornost.

Jubilanti z 20 leti delovne dobe

Jubilanti s 30 leti delovne dobe

DESET

1. ALEKSANDER BUTOLEN	PREVZEMNIK	ŠPEDIČIJA
2. ZORAN ČMAREC	VALJAVEC I	SREDNJA IN LAHKA PROGA
3. MIRAN KOPMAJER	SISTEMSKI ANALITIK I	INFORMATIKA
4. MIROSLAV LEČNIK	TEHNOLOG I	TEHNOLOŠKI ODDELEK
5. JOŽE MATIJA	DELOVODJA	STROJNO VZDRŽEVANJE VALJARNE
6. ANTON NOVAK	KLJUČAVNIČAR I	STROJNO VZDRŽEVANJE VALJARNE
7. ANTON OBRETAN	ŽARILEC I	TOPLOTNA OBDELAVA
8. MARKO RAPUC	DELOVODJA	ŠPEDIČIJA
9. ANDREJ SEDAR	STROJNI OBLIKO. KOVIN	1 MEH.OBD. SVETLIH PROF.
10. DAMJAN ŠERKEZI	BRUSILEC II	ČISTILNICA GREDEC

DVAJSET

1. DARKO AMERŠEK	KONTROLOR V TEHNOLOG. PROCESU I	ČISTILNICA GREDEC
2. JOŽE APAT	VODJA ODDELKA	VODENJE KAKOVOSTI
3. ORFEJ BREZNIK	ŽARILEC I	TOPLOTNA OBDELAVA
4. DAVORIN ČEBULJ	KLJUČAVNIČAR I	POMOŽNA DEJAVNOST
5. MELANIJA DREŽIČ	RIHTER NABAVNA MENEDŽERKA	POTROŠNJA IN STORITEV
6. DRAGO HODNIK	KONTROLOR V TEHNOLOG. PROCESU I	ČISTILNICA GREDEC
7. FRANČ II. IZAK	ADJUSTER-KONTROLOR	RAVN. IN ADJU. PROFILOV
8. ANDREJ JAVORNIK	ŽERJAVOVODJA V TEHNOLOG. PROCESU	PROIZVODNJA JEKLARNE
9. SILVESTER JAVORNIK	KOVAČ I	TEŽKA KOVAČNICA
10. DAMJAN KALČIČ	KLJUČAVNIČAR I	PROIZVODNJA JEKLARNE
11. MATJAŽ KLEP	DELOVODJA	DEL VALJEV IN ARMATUR
12. IVAN KOŠUTNIK	KLJUČAVNIČAR I	STROJNO VZDRŽEVANJE VALJARNE
13. VERA KRAJNC	STROKOVNA DELAVKA I	RAČUNOVODSTVO
14. KLAUS LEITGEB	ŽARILEC I	TOPLOTNA OBDELAVA
15. FRANJO MERKAČ	KLJUČAVNIČAR I	DELAVNICA VALJEV IN ARMATUR
16. JOŽE MERKUŽIČ	PRIPRAVLJALEC ULIVALIŠČA	PROIZVODNJA JEKLARNE
17. MIROSLAV MORI	KLJUČAVNIČAR I	STROJNO VZDRŽEVANJE VALJARNE
18. SAŠO OMERZEL	DELOVODJA	VALJARNA GREDEC
19. ZDRAVKO PARADIŽ	BRUSILEC II	ČISTILNICA GREDEC
20. VLADIMIR PEROVNIK	DIREKTOR KAKOVOSTI	KONT. IN MET. RAZVOJ
21. MATJAŽ PLANINŠEC	PLANER I	OPERATIVNO PLANIRANJE PROIZVODNJE
22. KRISTIJAN PLESNIK	STROKOVNI DELAVEC II	PROJEKTNO VODENJE
23. LEOPOLD SENICA	KALILEC I	TOPLOTNA OBDELAVA
24. MARJAN SKUK	STROJNI OBLIKOVALEC KOVIN I	METALURŠKI LABORATORIJ
25. MATJAŽ SMOLAK	OGREVALEC	SREDNJA IN LAHKA PROGA
26. PETER STERMEC	RAVNALEC I	RAVANJE IN ADJUSTAŽA PROFILOV
27. STANISLAV ŠTURBAJ	POMOČNIK TALILCA I	PROIZVODNJA JEKLARNE
28. JANKO VUČKO	GLAVNI PLANER	OPER. PLANIRANJE PROIZVODNJE
29. AMERŠEK DARKO	KONTROLOR V TEHNOLOG. PROCESU I	ČISTILNICA GREDEC

Jubilanta s 40 leti delovne dobe

Jubilanta z 10 leti delovne dobe

Direktor Valjarskega programa pripenja nagelj zvestobe »svoji« jubilantki.

Predstavniki jubilentov – jubilanti z 10, 20, 30 in 40 leti delovne dobe

30
40

Foto: Jože Apat

TRIDESET

1.	MIRKO BRLOŽNIK	STROKOVNI DELAVEC I	KEMIJA
2.	NEDELJKO CVIJETINOVIC	ŽERJAVOVODJA	PROIZVODNJA JEKLARNE
3.	MARJAN ČUJEŠ	STROKOVNI DELAVEC III	KONTROLA VALJ. PROGRAMA
4.	IVAN ENCI	ADMINISTRATOR SISTEMA II	INFORMATIKA
5.	LUDVIKA ENCI	VODJA ODDELKA	KONTROLING
6.	IRMA FAJMUT	STROKOVNA DELAVKA I	KADRI
7.	ROBERT FERLEŽ	STROKOVNI DELAVEC II	METALURŠKI LABORATORIJ
8.	ŠTEFAN FUŽIR	PREDVALJALEC	TEŽKA PROGA
9.	SILVO GEROLD	SKUPINOVODJA	ADJUSTAŽA
10.	ZINKA GLAVICA	STROKOVNA DELAVKA III	KEMIJA
11.	MIRAN GOLOGRANC	KLJUČAVNIČAR I	DELAVNICA VALJEV IN ARMATUR
12.	JANEZ HERMAN	OGREVALEC	SREDNJA IN LAHKA PROGA
13.	MIRAN HERMONKO	DELOVODJA	PROIZVODNJA JEKLARNE
14.	BOJANA HORVATIC	PRODAJNA REFERENTKA I	SERVIS TRZENJA
15.	SREČKO HOVNIK	TALILEC OPERATER	EPŽ
16.	FRANC JURŠEK	PRIPRAVLJALEC ULIVALIŠČA	PROIZVODNJA JEKLARNE
17.	JOŽE KARNIČNIK	STROJNI OBLIKOVALEC KOVIN I	MEH. OBD. SVETLIH PROF.
18.	TATJANA KETIŠ	INFORMATIČARKA I	INFORMATIKA
19.	IRENA KODRUN - JEŽ	PRODAJNA MENEDŽERKA	TRZENJE
20.	JOŽEF KONEČNIK	STROKOVNI DELAVEC III	METALURŠKI LABORATORIJ
21.	DRAGO KOTNIK	DELOVODJA	VALJANJE PROF. IN TOPLOTNA OBDELAVA
22.	ZORAN LUKIČ	BRUSILEC II	ČISTILNICA GREDIC
23.	MILAN MIHEV	ČISTILEC METAL. IZDELKOV I	TEŽKA KOVAČNICA
24.	IVAN MILOVANOVIC	ŽERJAVOVODJA	TOPLOTNA OBDELAVA
25.	MUHAMED MUŠELJIC	ŽERJAVOVODJA	PRIPRAVA VLOŽKA
26.	DUŠAN OREŠNIK	ELEKTRIKAR	ELEKTROVZDRŽEVANJE VALJARNE
27.	ANTO ORLOVIC	REZALEC II	RAVNANJE IN ADJUSTAŽA PROFILOV
28.	DRAGO PIPAN	ODPREMNIK II	AVTOMATSKA KOVAČNICA
29.	ROMAN POLAJNER	SKLADIŠČNIK LANSER	SREDNJA IN LAHKA PROGA
30.	BOGDAN POLOVŠEK	TALILEC I	EPŽ
31.	ALOJZ V. POTOČNIK	ELEKTRONIK	INDUSTRIJSKA ELEKTRONIKA
32.	JOŽE VII. POTOČNIK	ODPREMNIK II	ČISTILNICA GREDIC
33.	STEVO RIKIČ	REZALEC I	RAVNANJE IN ADJUSTAŽA PROFILOV
34.	SONJA ROŽENIČNIK	TAJNICA	VALJARSKI PROGRAM
35.	ZORA RUDEL	PRODAJNA REFERENTKA I	SERVIS TRZENJA
36.	MARJAN SEVČNIK	PRIPRAVLJALEC ULIVALIŠČA	PROIZVODNJA JEKLARNE
37.	TOMISLAV ŠATER	VODJA ODDELKA	OPERATIVNO PLANIRANJE PROIZVODNJE
38.	KATARINA TROP	ŽERJAVOVODKINJA	AVTOMATSKA KOVAČNICA
39.	DRAGO VERČKO	GLAVNI PLANER	OPERATIVNO PLANIRANJE PROIZVODNJE
40.	IVAN VIDOVŠEK	PRIPRAVLJALEC ULIVALIŠČA	PROIZVODNJA JEKLARNE
41.	FRANC VUKOVIČ	PRIPRAVLJALEC ULIVALIŠČA	PROIZVODNJA JEKLARNE

ŠTIRIDESET

1.	STANISLAV JAMER	PLANER I	OPERATIVNO PLANIRANJE PROIZVODNJE
2.	EDVARD KRET	STROJNI OBLIKOVALEC KOVIN	KOVAŠKI PROGRA

Dobro razpoloženje že ob pripenjanju nageljna za dobrodošlico

Upokojeni sodelavci obiskali Nože Ravne

Že 15. leto po vrsti so upokojeni sodelavci Nožev Ravne prišli na obisk v "svoje" bivše podjetje.

26. februarja so se v velikem številu – bilo jih je blizu 60 – zbrali v jedilnici podjetja, kjer jih je pozdravil direktor Nožev Ravne Darko Ravlan in jih seznanil z novostmi v podjetju. Ogledali so si proizvodnjo in pozdravili nekdanje sodelavce. Srečanje smo zaključili s kosilom in sklepom, da se prihodnje leto spet vidimo.

Marjan Kašnik,
Noži Ravne

Foto: arhiv Nožev Ravne

»Najmlajši« upokojenci

Ženski pogovori

Študenti metalurgije na obisku v Metalu Ravne

Skoraj petdeset študentov Naravoslovnotehniške fakultete – Oddelka za materiale in metalurgijo (med njimi so bili tudi naši štipendisti) je v četrtek, 12. marca, obiskalo Metal Ravne. Po pozdravnem nagovoru glavnega direktorja Andreja Gradišnika so si ogledali proizvodnjo Jeklarskega, Kovaškega in Valjarskega programa ter oddelek Metalurške raziskave in razvoj.

Vesna Pevec Matijević

Foto: Jože Apat

Alenka Kotnik iz oddelka Kadri in glavni direktor

Za smučarje sezone še ni konec

Čprav po cestah že drvijo motoristi in kolesarji že nabirajo prve kilometre, smučarji še zdaleč nismo zaključili sezone. Pred nami so še najpomembnejše tekme: republiško šolsko prvenstvo, ki hkrati šteje za Pokal Argete (pokalne tekme na državnem nivoju), in državna prvenstva za vse starostne kategorije v vseh smučarskih panogah. V klubu upamo, da bomo letošnji uspešni sezoni tako dodali še piko na i. Že kar navadili smo se vrhunskih rezultatov naših cicibanov ter mlajših in starejših dečkov in deklic, ki pa so jih v letošnji sezoni nadgradili še naši fisovci. To so tekmovalci, stari več kot 16 let, ki se udeležujejo mednarodnih tekem. Ekipa sedmih tekmovalcev predstavlja skoraj reprezentanco v malem, vsaj kar zadeva stroške in organizacijo delovanja take ekipe. Ker so vsaj za zdaj usmeritve kluba takšne, da gremo s fisovci »do konca«, torej da pripeljemo vsaj enega smučarja v reprezentanco, je delo te skupine zelo resno in na visoki ravni. Ker v klubu do sedaj nismo imeli izkušenj za delo v tej kategoriji, moram povedati, da je trener Rok Šalej ob pomoči staršev delo opravil odlično. Seveda pa gre velika zasluga za vrhunske rezultate našim zagnanim tekmovalcem.

Zaradi dobrih snežnih razmer na nam najbližjih smučiščih, to sta Poseka in Ošven, smo bili letos tudi zelo aktivni pri organiziranju tekem. Po dolgem času smo na smučišču Ivarčko-Ošven organizirali veleslalom za Pokal Argete za starejše in mlajše dečke ter deklice. Prireditve je odlično uspela, vsi pa so pohvalili teren, ki je res zelo primeren za izvedbo tekem tudi na najvišji ravni. Za Pokal Argete smo za isto kategorijo izvedli še slalom na Poseki. Na začetku februarja so se na Poseki s konkurenco prvič srečali naši fisovci. V izredno težkih vremenskih razmerah smo izvedli dva slaloma, nagrada za požrtvovalno delo celotne ekipe pa so bili fantastični uspehi naših tekmovalcev, ki so dosegli vrhunske fis-točke.

Zadnji vikend v februarju smo ujeli še zadnji snežni vlak in organizirali tekmo, ki smo jo posvetili prezgodaj umrlemu Fužinarjevemu dolgoletnemu trenerju Jaki Valtlu. Jaka ni dal pečata le ravnskemu smučanju, ampak celotni Koroški, saj je bil vrsto let trener tudi koroške selekcije in je vzgojil ogromno kakovostnih smučarjev, ki so posegali po najvišjih mestih v svetovnem pokalu. Veleslaloma se je udeležilo preko osemdeset tekmovalcev, kar je za prvič veliko. Vsi v klubu si želimo, da Memorial Jake Valtla preraste v dogodek, ki bo dostojen njegovega imena.

Dan po tej tekmi smo najprej organizirali tekmo za najmlajše smučarje, veleslalom v okviru Koroškega pokala. Gre za prireditve, ki so namenjene smučarskemu podmladku in zato vsak koroški klub organizira eno na domačem smučišču. Letos Koroški pokal organiziramo že četrtri in z veseljem ugotavljamo, da so se prireditve med mladimi odlično prijele.

Po tej tekmi smo izvedli še 3. Šaterjev memorial, ki je posvečen neumnemu ravnskemu športnemu delavcu in dobitniku Bloudkovega priznanja Jožetu Šaterju. Tudi ta prireditve je ob številčni udeležbi in sproščnem vzdušju odlično uspela.

Kot vidite, smo ravnski smučarji zelo aktivni. Da lahko izvajamo programe, se moramo zahvaliti našim sponzorjem, med katerimi je tudi družba Metal Ravne. Od nje pričakujemo, da nam bo kljub zaostrenim tržnim razmeram stala ob strani in pomagala tudi letos.

Miran Klančnik, predsednik Alpskega smučarskega kluba Fužinar

Foto: arhiv ASK Fužinar

Prvo »rundo« finala državnega prvenstva dobili železarji

V ledenem ringu pod Mežakljo so hokejisti HK Acroni Jesenice v soboto, 14. marca 2009, kar s 5 : 2 ugnali večne nasprotnike Olimpijo Tilijo. Približno 2500 gledalcev je ploskalo zadetkom Sabahudina Kovačevića, Toma Hefnerja, Conrada Martina, Davida Rodmana in Dejana Varla. Za Ljubljancane sta plošček v mrežo poslala Egon Murič in Žiga Pance. Finale bo še presneto zanimivo in zato držimo pesti za naše jeklene fante!

Anja Potočnik

Foto: BoF

Natančno, z vso silo, zmagovito!

V galeriji Liznjekove domačije v Kranjski Gori do konca marca na ogled MASIVNI STOLI FRANCA ZIHERLA

Razstava Tehniškega muzeja Slovenije, ki jo gosti Gornjesavski muzej Jesenice v razstavnem prostoru Liznjekove domačije, predstavlja masivne stole upokojenega gozdarja Franca Zihlerla iz Vodici.

Izdeluje jih po navdihu, združuje že obstoječe elemente ali izdelava nove v unikatne konstrukcijske različice stolov.

Na videz robustni, trajni, a predvsem uporabni so njegovi izdelki, ki so edinstveni. Z njimi dokazuje, da za izdelavo uporabnega in privlačnega lesenega stola ni nujna formalna oblikovalska izobrazba, zadostuje lahko že dobro poznavanje lesa ter prefinjen občutek za statiko in figuraliko.

Njegovi stoli sami po sebi sprožajo v človeku zanimanje, da si jih pobliže ogleda, jih prime v roke in potežka, da nanje sede in preizkusi, ali se za njihovo robato, a lično izvedbo skriva udobje, ki naj bi nam ga stoli nudili.

To so preizkušali tudi naši obiskovalci na odprtju razstave, ki jo je odprl kranjskogorski župan Jure Žerjav.

Vabimo Vas, da pridete tudi Vi – vse do konca marca.

Irena Lačen Benedičič,
direktorica Gornjesavskega muzeja Jesenice

Foto: arhiv muzeja

V Kosovi graščini na Jesenicah razstava ob 80. obletnici razglasitve trga za mesto

Jesenice na razglednicah (1898–2008)

V Gornjesavskem muzeju Jesenice smo ob praznovanju razglasitve trga, ki ima bistveno daljšo zgodovino, za mesto pripravili več dogodkov. Poleg koledarja, ki je izšel lani, in pripravljenega gradiva za kviz Iz zgodovine mesta Jesenice, ki se ga udeležijo jeseniške šole, smo 5. marca 2009 v Kosovi graščini odprli razstavo Jesenice na razglednicah.

Na desetih panojih so predstavljene Jesenice z zanimivimi upodobitvami na razglednicah od leta 1898 do 2008., na dodatnih panojih pa pozornost obiskovalcev priteguje še pet naselij: Blejska Dobrava, Koroška Bela, Hrušica, Slovenski Javornik in Planina pod Golico.

Prva omemba naših krajev sega v leto 1253, ko se v blejskem urbarju omenja jo Blejska Dobrava, Potoki in Koroška Bela, najstarejša doslej znana omemba Jesenic pa je v Ortenburškem rudarskem redu iz leta 1381, ki dokazuje močno razvito rudarsko oziroma železarsko dejavnost na tem območju.

Razstavljene razglednice segajo v konec 19. stoletja, v čas, ko so na Jesenicah zgradili jeklaro s Siemens-Martinovimi pečmi in predelovalnimi obrati ter na Javorniku valjarno in med njima ozkotirno železniško povezavo. Na Hrušici se je začela gradnja železniškega predora skozi Karavanke, Jesenice so leta 1906 z bohinjsko železniško progo povezali s Primorsko, kar je omogočilo dotok prebivalstva, odpiranje novih trgovin in gostiln ter obrtnih lokalov, oblikovanje treh političnih strank in ustanavljanje različnih društev.

20. marca 1929, za časa Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, je kralj Aleksander Jesenice razglasil za mesto. Z mestnimi pravicami so postale središče obrtništva, dobile so svojo orožniško postajo, sodišče, veliko carinsko poslopje, gasilski dom, večje število novih stanovanjskih hiš in društvene domove. Obnovljena je bila cestna in železniška infrastruktura, napeljana pa sta bila še vodovod in elektrika. V naslednjih letih je na Jesenicah delovalo že okoli 60 različnih društev.

Morda je prehod 20. v 21. stoletje Jesenicam prinesel največ sprememb in vidno preobrazbo.

Na lokaciji ustavljenih in propadajočih železarskih obratov je obrtno-trgovsko središče. Nekdanja upravna stavba Železarne Jesenice je danes stavba Občine Jesenice. Ohranjeni in zaščiteni kompleks Stare Save z obnovljeno kasarno in s trgov postaja nov center s kulturnim in z družabnim utripom. Obiskovalcem mesta vzbuja pozornost ureditev Čufarjevega trga, veliko mladih pa izbere Jesenice za kraj izobraževanja. Naše mesto se ponovno razcveta, a ne le ob podpori železarske industrije, temveč tudi zaradi razvoja tercialnih dejavnosti.

Vse to boste lahko razbrali z razstavljenih razglednic in njihovih povečav na panojih.

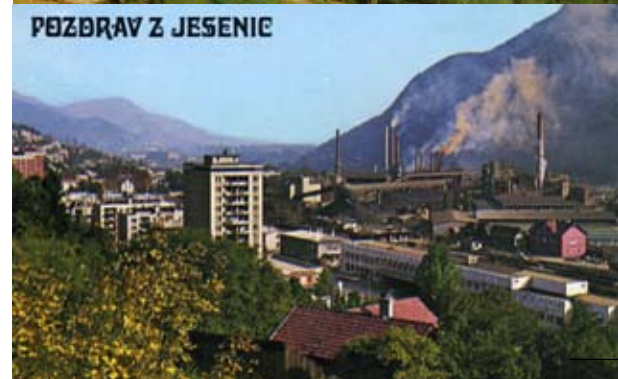
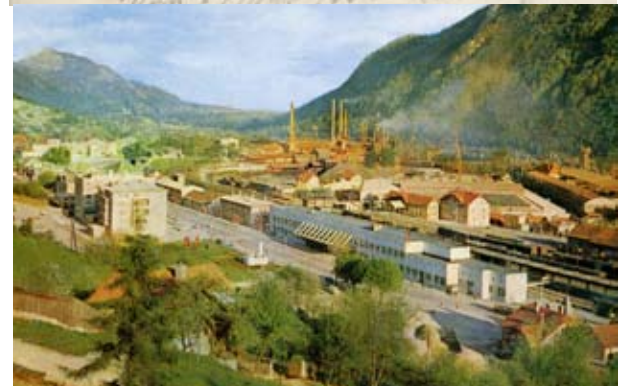
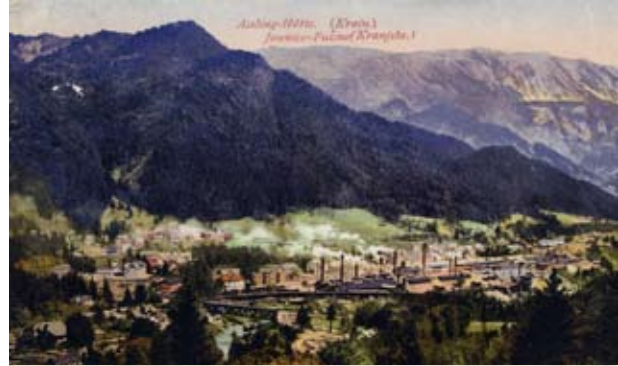
Razstavo smo pripravili v Gornjesavskem muzeju Jesenice v okviru projekta, ki ga je sofinancirala Občina Jesenice. Avtorica razstave je Zdenka Torkar Tahir.

Na predvečer občinskega praznik pa predstavljamo nov JESENIŠKI ZBORNİK, ki ga ob obletnici mesta izdaja Gornjesavski muzej Jesenice. V njem so objavljeni prispevki iz življenja in razvoja mesta s spominskim gradivom Jeseničanov. Cena barvnega zbornika s 40 prispevki na 380 straneh je 10 EUR.

Vabljeni!

Irena Lačen Benedičič,
direktorica Gornjesavskega muzeja Jesenice

Foto: arhiv muzeja

Catharsis-cd ovitek photo

Grega Habič

Grega Habič je zaposlen v Elektrodah Jesenice kot tehnik v razvojnem laboratoriju. Njegova glasbena pot sega od začetkov na nižji glasbeni šoli, preko sodelovanja v različnih glasbenih skupinah in projektih, pa vse do danes, ko se predstavlja kot solistični izvajalec instrumentalne kitarske glasbe. Igra nekaj instrumentov, v osnovi pa je kitarist.

Leta 2008 je izdal svoj prvi album z naslovom "Catharsis" in na njem nanizal deset instrumentalnih skladb, katerih

Grega Habič: »Glasba mi pomeni ventil za razbremenitev različnih čustev in je odraz mene in mojih pogledov na svet«.

cilj je preseči glasbene omejitve žanrov; so namreč zlitje različnih stilov, vse od roka, džeza, bluza, metala in do fusiona. Album je nastajal pet let in vse kompozicije na njem so Gregovo avtorsko delo, sam pa je odigral ali sprogramiral tudi vse instrumente. Album je bil med ljubitelji take glasbe dobro sprejet, kar mu je dalo še dodaten zagon za ustvarjanje v prihodnje.

Trenutno Grega zaključuje skladbe za nov solistični album, ki naj bi izšel v drugi polovici tega leta. Tokrat sodeluje z različnimi glasbeniki iz celega sveta; med drugim z ameriškim vokalistom in klaviaturistom Jessejem Adamsom, ameriškim kitaristom Glennom Snelwardom ter z enim izmed najboljših srbskih basistov Mišo Trickovićem.

Prav tako sodeluje v mednarodnem glasbenem projektu pod imenom "Fighting the undertow", pri katerem se uveljavlja kot avtor in glasbenik pri oblikovanju skladb za nastajajoči album.

V bližnji prihodnosti načrtuje predsta-

vitev svoje glasbe tudi v živo, in sicer s kakovostno spremljevalno zasedbo.

Za zaključek pa naj povzamem še nekaj misli o tem, kaj Grega pravi o svojem ustvarjanju: "Glasba mi je poleg družine najpomembnejša stvar v življenju. Spremlja me že od rane mladosti in mislim, da je v življenju zelo pomembno izkoristiti talent, ki ti je dan. Glasba mi pomeni tudi ventil za razbremenitev različnih čustev in je odraz mene in mojih pogledov na svet. Zavedam se, da je moja glasba precej zahtevna za povprečnega poslušalca, saj je narejena brez kompromisov in je v prvi vrsti namenjena ljudem, ki glasbo dojemajo bolj kot umetnost in ne zgolj za zabavo. Je pa iskrena in narejena brez vnaprejšnjega kalkuliranja glede komercialnosti, kar je danes po moje vse prepogost pojav na glasbeni sceni tako pri nas kot v tujini."

Več o glasbenem ustvarjanju Grege Habiča lahko izveste na spletni strani: www.myspace.com/gregahabic

Vesna Pevec Matijević

Čestitamo ob jubileju

Petintridesetletnica muzike Milana Kamnika

Milan Kamnik je kantavtor, znan po svojih v koroškem narečju zapetih besedilih, ki neolepšano opisujejo družbeno stvarnost. Pred 24 leti je zapustil železarno, delal je v takratnem tozdu Jeklovlek kot delovodja, od leta 1997 je samostojni kulturni delavec. V soboto, 28. februarja, je pred polno športno dvorano Osnovne šole Prežihovega Voranca na Ravnah praznoval 35-letnico svojega glasbenega ustvarjanja. Nastopil je ob spremljavi Pihalnega orkestra železarjev Ravne, z Otom Pestnerjem, s spremljevalno skupino Ibržniki ter skupinama Kora in Frajkinclariji, program pa sta povezovala Špela Šipek in Matjaž Pikalo. Okrogli jubilej je Milan Kamnik praznoval že tretjič, prvič ga je za petindvajsetletnico glasbenega delovanja. Priljubljenemu koroškemu glasbeniku se je na nostalgичni prireditvi pridružilo več kot tisoč ljudi.

Vesna Pevec Matijević

48. Pokal Vitranc v Kranjski Gori uspešno za nami

V Kranjski Gori je zadnji februarški in prvi marčevski dan vladalo odlično vzdušje, saj so se po vitranški strmini spustili najboljši smučarji sveta.

V soboto je na veleslalomu slavil Američan Ted Ligety, ki ima to smučišče izjemno rad in je tako ponovil lansko veleslalomsko zmago. »Kranjska Gora mi je prirasla k srcu in morda je tudi to pripomoglo k moji ponovni zmagi,« je povedal Ted.

Čeprav v soboto v finalu ni bilo prav nobenega Slovenca, pa je to čast v nedeljo rešil Bernard Vajdič, ki se je po prvem teku slaloma zavihtel na štirinajsto mesto. Na drugi progi pa mu je šlo naravnost odlično, zato je na koncu pristal na desetem mestu.

In kdo je bil slalomski junak? Julien Lizeroux si bo našo Kranjsko Goro vsekakor vtisnil v spomin, saj se je na slalomu zavihtel na najvišjo stopničko in ni mogel skriti navdušenja. Dobro razpoložen pa je bil že tudi na startu drugega teka. »Res sem se počutil noro. Na treningu sem smučal odlično, zaradi tega sem bil sproščen pred začetkom tekm,« je povedal devetindvajsetletni Francoz, ki je kar žarel po drugi zmagi v karieri.

Sedaj pa zares

Francoz Julien Lizeroux, junak nedeljskega slaloma, sproščeno čaka na začetek tekme.

Američan Ted Ligety, zmagovalec sobotnega veleslaloma, v pripravah pred startom

Bernard Vajdič na startu veleslaloma

Italijan Razzoli

Ivica Kostelič

Da je bila proga res odlično pripravljena, nas veseli dejstvo, da je Italijanu Razzoliju s številko 21 uspelo osvojiti končno drugo mesto.

Kranjska Gora se počasi, a vztrajno uveljavlja kot eden izmed najprivlačnejših postankov na turneji alpskih smučarjev.

Letošnji veleslalomski ter slalomski tekmata za 48. Pokal Vitranc sta bili izvedeni z odliko. Naklonjena jima je bila narava, ki je navrgla ogromno snega. Naklonjeno je bilo lepo vreme, ki je pod Poligon v Podkorenu, pa tudi na veliko sobotno zabavo v Kranjsko Goro oba dneva privabilo več tisoč ljudi.

Ob tej priložnosti velja omeniti prizadevnost in požrtvovalnost vseh delavcev in sodelavcev, ki so pri izvedbi tekmovanja kakorkoli sodelovali. Z znanjem, izkušnjami in zagnanostjo nam je uspelo pripraviti vrhunsko tekmovalno progo. Vsak je prispeval pomemben kamenček v mozaik tega

velikega tekmovanja, in brez prizadevnih ljudi, ki dihalo za Pokal Vitranc, taki prireditvi ne bi mogli vdahniti življenja.

Misli pa so že usmerjene v prihodnje leto, v 49. Pokal Vitranc. Že zdaj vas vabimo, da se nam pridružite na športno-zabavnem spektaklu. Upamo, da nam bo tako kot letos narava namenila dovolj snega za brezskrbno izpeljavo tekme.

Z veseljem vas bomo pričakali čez leto dni! 49. Pokal Vitranc bo 30. in 31. januarja 2010.

Stane Jakelj
Foto: Stane Jakelj

Skupina delavcev in glavni del ekipe marketinga na 48. Pokalu Vitranc

Vse mora biti popolno!

Pogled na areno v cilju

Pogled na ciljno vitranško strmino slaloma

Pa se je začelo

Cerkljanska lavfarija

**Hopsasa, risasa,
pustna nedelja –
lan sem bil špeha sit,
letos pa zelja ...
Narodna**

Pust je praznik veselja, norčavosti, odganja zimo in prinaša pomlad. Ob pustovanju se je na Slovenskem ohranilo veliko starih običajev, ki so vezani na posamezne pokrajine. Z društvom metalurških inženirjev in tehnikov z Jesenic smo lani obiskali Cerknico, ki je poznana po coprnici Uršuli. Letos pa smo se na pustno nedeljo 22. februarja podali v Cerkno, kjer smo spoznali lavfarje.

Izletu smo pridali tudi pridih planinarjenja, s tem ko smo osvojili Ermanovec, ki je s 1026 m najvišji vrh v grebenu, ki zapira Poljansko dolino. Vzpon smo začeli v Trebiji, vasi v Poljanski dolini med Gorenjo vasjo in Žirmi. Pot nas je vodila po zasneženih travnikih in mimo samotnih kmetij ter nas po dveh urah hoje pripeljala na vrh. Zaradi slabega vremena smo bili pri krajšani za lepe razglede na verigo Spodnjih Bohinjskih gora, Porezen in Blegoš. Videli pa smo bližnji Bevkov vrh. Sledil je spust do kapelice, kjer nam je kažipot pokazal pot do planinskega doma na Ermanovcu. V koči smo imeli krajši postanek za okrepčilo in počitek. Temu je sledila hoja do Sovodenj, od koder nas je avtobus odpeljal v Cerkno. Tam smo na osrednjem

trgu spremljali cerkljansko lavfarijo.

Cerkljanski lavfarji so ena izmed najznamenitejših in najizvirnejših pustnih skupin v Sloveniji. Njihova posebnost so lesene larfe, izrezljane iz lipovega lesa, obleke pa so iz naravnih materialov. Lavfarija je pustni običaj, ki izvira še iz poganskih časov in je stoletja potekal po nenapisanih pravilih, ki so se prenašala z ustnim izročilom. Današnja lavfarska družina šteje 25 članov. Osrednji lik je pust, ki simbolizira zimo in je kriv za vse, kar se je slabega zgodilo v Cerknem in okolici. Njegova obleka je iz svežega mahu in tehta od 60 do 80kg. Ta terjast je ena glavnih mask, predstavljal naj bi duha umrlih prednikov. Njegovo naličje je grozljivo, z ogromnim nosom in močno čeljustjo, iz katere štrlijo veliki zobje. Ime pa je dobil po ostankih pri tkanju platna (terja), iz katerega je narejena njegova obleka. Ta star, ki ima na sebi staro kmečko cerkljansko nošo, je gospodar lavfarske družine in edini lahko govori. Ob njem hodi ta stara – zgrbljena starka, ki z brezovo metlo pometa in s tem odganja zimo. Lamant je edini lavfar, ki ne nosi lesene maske, temveč je ta iz kozličje kože. Ta bršljanov je ime dobil po bršljanu, iz katerega je izdelana njegova obleka. Za obleko porabijo od 8 do 10 tisoč bršljanovih listov. Spremlja ga marjetica, njena zelena obleka je vsa posuta s cvetovi marjetic. Oba predstavljata pomlad. Ta loparjev je predstavnik cerkljanskih obrtnikov, oblečen je v belo pekovsko obleko, v rokah pa nosi lopar za polaganje kruha v peč. Ta kožuhov predstavlja kmeta, ki na hrbtu nosi koš in pozvanja z velikim kravjim zvoncem. V družini pa so še ta ličnat, ta žakljev, gospod in gospa, ta pijan in ta pijana, ta smrekov (pustov brat), ta divji, ta krastov, ki predstavlja bolezen, ta žleht, ta slamnata in ta koševa. Oštir pa je zadnji, ki se je pridružil lavfarjem, in to leta 1997. Predstavlja pa gostilničarja, pogost poklic v Cerknem in okolici. Višek lavfarije nastopi takrat, ko sodnik cesarsko-kraljeve sodnije pustu pred zbranim občinstvom prebere obtožnico. Pust seveda večkrat pobegne in se s tem skuša izogniti kazni. Vendar ga ta terjasti vedno najdejo in pripeljejo nazaj pred sodnika. Obsodba je prebrana v starem cerkljanskem narečju. Seveda je pust kriv za vse, kar se je v preteklem obdobju slabega zgodilo. Kazen se glasi: smrt z drvarskim kladivom botom. Usmrtimev bo izvršil ta star, in to na pustni terek. Mi seveda usmrtimev nismo čakali, saj smo se dobre volje odpeljali proti domu, bogatejši za novo dogodivščino. Obenem smo bili veseli, da so pusta obsodili, saj nam bo njegova smrt prinesla lepše in daljše dneve. Približuje se seveda pomlad.

Tone Kelbl, Acroni

Foto: Tone Kelbl

Dom na Ermanovcu

Spust v Sovodenj

Prijetno vzdušje v koči
Ta star in ta stara, v ozadju pust in njegov brat ta smrekov

Ta terjasta

Na vrhu Ermanovca

Antibiotiki niso bonboni

(paradoks učinkovitost : odpornost antibiotikov)

»Antibiotiki – minljivi čudež medicine«, »Ne pričakujmo, da nam bo zdravnik predpisal antibiotik ob vsakem obisku«. To sta le dva od naslovov na spletnih straneh, saj na problem neučinkovitosti in odpornosti antibiotikov na nekatere bakterije in mikrobe opozarjajo tako strokovnjaki kot splošna javnost.

Odkritje antibiotika penicilina leta 1945 – po zaslugi Alexandra Fleminga, ki ga je izoliral iz glive – je bila prelomnica v zdravljenju bakterijskih okužb in obvladovanju nalezljivih bolezni. Po tem obdobju se je povečevala proizvodnja novih antibiotikov, naraščala pa je tudi njihova uporaba. Zaradi pretirane in neupravičene uporabe antibiotikov, ki so jih ljudje jemali za zdravljenje virusnih okužb, prehladov in gripe, neupoštevanja navodil o jemanju in trajanju zdravljenja ter samozdravljenja so antibiotiki postali odporni (rezistentni) oziroma neučinkoviti.

Foto: http://images.businessweek.com/ss/07/02/0216_innovations/source/12.htm

Bakterije in mikrobi se delijo in razmnožujejo zelo hitro (v idealnih pogojih se delijo vsakih dvajset minut). Ta hitra delitev je pripeljala do naglega razvoja in prilagoditve na okolje. Naloga antibiotikov je, da ubijejo bakterije in mikrobe. Mikrobi pa imajo lahko pridobljeno ali podedovano odpornost na določene antibiotike. Če velika količina antibiotikov kroži med populacijo, je prilagoditev mikrobov nanje zelo hitra, posledično pa pride do večje odpornosti (rezistence) nanje in zmanjšane učinkovitosti protimikrobnih snovi.

Ko se antibiotik proizvede, ima določeno obdobje svoje učinkovitosti. Večja je poraba antibiotikov, krajši je čas njihove učinkovitosti. Razvoj novih antibiotikov upada, antibiotična odpornost pa narašča. Posledica tega paradoksa je povečevanje obolevnosti in umrljivosti za boleznimi, ki so se v preteklosti že obvladovale z uspešnim zdravljenjem. Prav lahko se zgodi, da zdravniki v bolnišnici pri zdravljenju resne bakterijske okužbe nimajo več na izbiro drugega antibiotika, s težkimi posledicami za zdravje obolelega.

Antibiotiki imajo pomembno mesto skoraj na vseh medicinskih področjih v bolnišničnem zdravljenju (od infekcijskih oddelkov do enot za intenzivno terapijo po poškodbah, enotah za presaditev organov ...). Povečanje bolnišničnih okužb je v veliki meri moč pripisati antibiotični odpornosti, najnevarnejše so okužbe z bakterijami, ki so razvile odpornost na številne antibiotike, npr. MRSA (meticilin odporni zlati stafilokok), bakterije ESBL (npr. E. coli, Klebsiella ...), odporni bacil tuberkuloze ...

Foto: <http://www.ascenion.de/technologieangebote/infection/macrolactin-mrsa-antibiotic.html>

Predvsem otroci so tisti, ki pogosteje zbolevalo za okužbami in prejmejo tudi največ antibiotikov. Pogosto otrok, ki je začel obiskovati vrtec, v prvem letu preboli tudi do deset okužb dihal. Sekcija farmacevtov javnih lekarn pri Slovenskem farmacevtskem društvu je leta 2008 izvedla projekt Pravilna raba in varna uporaba antibiotikov pri otrocih ter z anketiranjem staršev ugotovila, da se ti v veliki meri zavedajo pomena pravilne in varne uporabe antibiotikov ter upoštevajo navodila o časovnih razmakih, trajanju zdravljenja in odmerjanju antibiotikov. V poročilu navajajo, da obstajajo možnosti za zmanjševanje uporabe antibiotikov z izobraževanjem staršev, zdravnikov in farmacevtov, z večjim sodelovanjem med njimi ter z enotnim svetovanjem zdravnikov in farmacevtov staršem o antibiotikih.

Treba je narediti korak naprej in antibiotikom vrniti mesto, ki jim pripada – to je zdravljenje resnih bakterijskih okužb. Potrebno je ozavestiti ljudi, da prepustijo presojo zdravnikom, kdaj potrebujejo antibiotik.

18. novembra 2008 je potekal prvi evropski dan antibiotikov, ki se je osredotočil na ozaveščanje ljudi o pravilni uporabi antibiotikov ter je pomenil prvi korak k reševanju problematike antibiotikov. Usmeril je prizadevanja na osveščanje javnosti o tem, kdaj jemati antibiotike, kako jih jemati in zakaj je pomembno odgovorno ravnanje z njimi. Podal je tri ključna sporočila:

- Prihranimo antibiotike za resne okužbe, saj zaradi nepotrebnega jemanja postanejo neučinkoviti.
- Jemanje antibiotikov ob gripi in prehladu ni potrebno.
- Kdaj zdravljenje z antibiotiki potrebujemo, naj vedno presodi zdravnik.

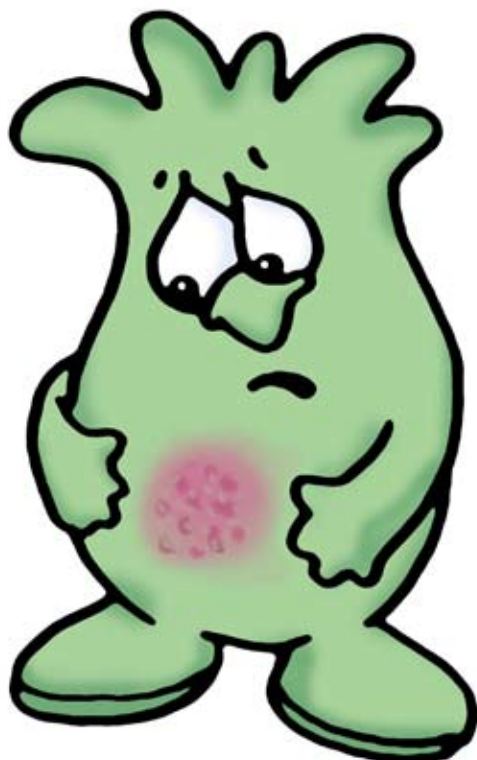

Foto: <http://brightstarlights.files.wordpress.com/2008/10/hippocrates.jpg>

Izum novih antibiotikov oziroma protimikrobnih snovi je ena plat zgodbe, druga je njihovo odgovorno predpisovanje in uporaba. Neprimerna raba antibiotikov je pomemben javnozdravstveni problem, tako za strokovno medicinsko in splošno javnost kot tudi za posameznika, saj vsak po svoje lahko prispeva k ohranitvi antibiotične učinkovitosti.

Metka Horvat, dr. med., spec. higijene,
Zavod za zdravstveno varstvo Ravne

Vir: The European Centre for Disease Control (ECDC): European Antibiotics Awareness Day: 18. November 2008

MJANMAR – (BURMA) - II. del

Po večdnevni hoji po hribih in dolinah se nam je končno pred očmi odprl veličasten in pravljichen razgled na jezero Inle, s plavajočimi vrtovi in z vasmi na vodi. Vaške hiše so postavljene na kolih, kar na jezeru, tako da se ljudje od doma lahko odpravijo le s čolni. Spretni ribiči so iznašli poseben in praktičen slog veslanja, saj namreč za obvladovanje vesla ne uporabljajo rok, temveč noge, to pa zato, da lahko z obema rokama mečejo vrše – mreže. Na jezeru Inle me je najbolj navdušila plavajoča tržnica, kjer mjanmarske ženske kar iz čolnov ponujajo doma pridelano sadje in zelenjavo, dišeče sladice, sire in ostalo hrano. Ob jezeru smo se odpravili tudi na kolesarski izlet, ustavili smo se v lokalni pekarni, obiskali samostan z okroglimi okni, prisostvovali učnim lekcijam mladih menihov in občudovali krasne poglede na plavajoče vasi, cvetoče lokvanje in umetelno izdelane samostane iz tikovega lesa. Na poti smo srečali tudi dekleta iz plemena dolgovratk, kot turistično atrakcijo pred največjo in najbolj založeno jezersko trgovino. Dolgovratke so ženske iz plemena Padaung. Po petem letu starosti jim za lepoten dodatek okrog vratu nadenejo medeniaste obroče, ki ščitijo tudi pred napadi tigrov.

Naša pot se je nadaljevala z zelo razmajano 12-urno avtobusno vožnjo proti Mandaleju, ki velja za pomembno kulturno prestolnico Mjanmara. Tam smo si privoščili piknik na jezeru s pogledom na najdaljši tikov most na svetu. Zvečer smo pri približno 35 °C ob polno obloženi mizi in improvizirani božični smrečici – palmi praznovali božič ... bilo je lepo, a priznam ... ta večer bi rajši preživela doma, v beli in mrzli Sloveniji.

Stare budistične stupe – bilo jih je na tisoče ...

Barvita in rodovitna mjanmarska pokrajina

Avtorica članka z domačinko, obe sta poslikani z mjanmarsko sončno kremo tanako.

Težko meniško življenje

Eden najlepših krajev na svetu je vsekakor Bagan, še posebej ob sončnem vzhodu in zahodu. Predstavljajte si na 40 kvadratnih kilometrih osemsto let stare budistične stupe in templje, obdane z mističnimi meglicami in grmovjem živo vijoličnih rož. Naša skupina se je štiridnevnega raziskovanja lotila kar s konjsko vprego in kolesi. V templje lahko vstopiš samo bos, prav tako pa moraš imeti pokrita ramena in kolena. V Baganu smo vstajali zgodaj (ob petih!!!), da smo ujeli prebujanje sonca nad pokrajino, polno stup. V skupini nas je bilo več fotografskih navdušencev, zato se je razvnel pravi boj za najboljše fotografske pozicije. Ves čas so nas na kolesih in motorjih spremljali prijazni!!! prodajalci spominkov, ki so nam kazali pot, nam svetili po temačnih prehodih v templjih, vse z upanjem, da kupimo od njih spominek in da zaslužijo dolar ali dva. Iz Bagana smo se podali do svete gore Popa, kjer domujejo Nati. To so poganski

Mladoletni deklici si služita svoj vsakdanji kruh.

bogovi, v katere so domačini verovali pred začetkom budizma. Kralj, ki je želel prebivalstvo spreobrniti v budistično vero, je na novo diplomatsko določil vrhovnega Nata, ki je podrejen Budi, tako da je prebivalstvo budizem postopoma le sprejelo.

Iz Bagana smo se na silvestrovo odpravili proti mjanmarski plaži Ngapali, kjer smo pričakali novo leto pod širokim zvezdnatim nebom, palmami in z mivko pod bosimi nogami. Domačini so nam pripravili zabavo kar na plaži. Namesto raket smo visoko v nebo spuščali pisane vreče z gorečim polenom, ki so se dvigovale po principu letelih balonov. Res je bilo lepo ... super začetek leta 2009. V Ngapaliju pa nismo vse dni le poležavali na plaži, ampak smo zjutraj ob sončnem vzhodu nabirali tekaške kilometre, šli smo na potep s kolesi po plaži, obiskali smo obmorske ribiške vasi, se lotili ribiške dejavnosti in celo sami ujeli kakšno ribo, nabirali školjke ...

Dnevi so nezavedno minevali, in tako kot vse lepo, se je tudi naša popotniška avantura enkrat morala zaključiti. Sedaj pa spet nazaj domov ... bogatejša za čudovite spomine, na novo sklenjena prijateljstva, nenavadna doživetja in spoznanja ... predvsem pa polna elana za nove zmage v realnem svetu in neizmerno hvaležna, da živim v naši prelepi Sloveniji.

Katja Urh, Acroni

Foto: Katja Urh

Ribič se vrača z nočnega lova.

Podoba vasi na jezeru Inle, v ospredju barviti turistični čolnčki

Kosobrinski Špik (2. del)

Čemaž je dober za ožilje
in znižuje pritisk krvi,
ga v naravi je obilje,
s podleskom ga za mešat' ni.

Čemaž celo boljši je od česna
in prav po njem lepo smrdi.
Ampak zdravilna zel je resna
in tudi sodi v vse jedi.

Česen sem pravkar omenil,
je od čemaža bolj poznan.
Gre pritisk dol, kot bi trenil,
zdravilo ljudsko ni zaman.

Česnovka (*Alliaria Petiolata*)
tudi po česnu zadiši.
Za črevesje tatamata
in za sluznice skrbi.

Češmin pa je drugačne baže.
Zbogom, revma in prehlad!
C-vitamin – ta pač ne laže.
A ne preveč (driska spred' in zad')!

Črni ribez vsi poznamo,
njegov sok gorjanski je merlot,
še svežega ga radi imamo
in sok je za doma in za na pot.

Črni teloh odcvetel je
in poznan je vsepovsod.
Če v čaju ga užiješ, ni veselje,
zlahka greš na zadnjo pot.

Človek? To pa ni zelišče.
Je strupen od glave tja do nog!
Za njim smrdi celo stranišče,
zastrupljen revež je ubog.

Detelja ni le za zajce.
Pomaga, če kašljaš premočno,
če driska pritiska ti med krajce,
z deteljo bo manj hudo.

Dišeča perla proti nespečnosti pomaga,
a ne priporočam je preveč.
Pospesuje raka – glej ga vruga!
Vsa druga zdravilnost je odveč.

Divji kostanj je za krčne žile
in hemoroidi gredo preč.
Cvet za putiko je res od sile,
kostanj pri revmi ni odveč.

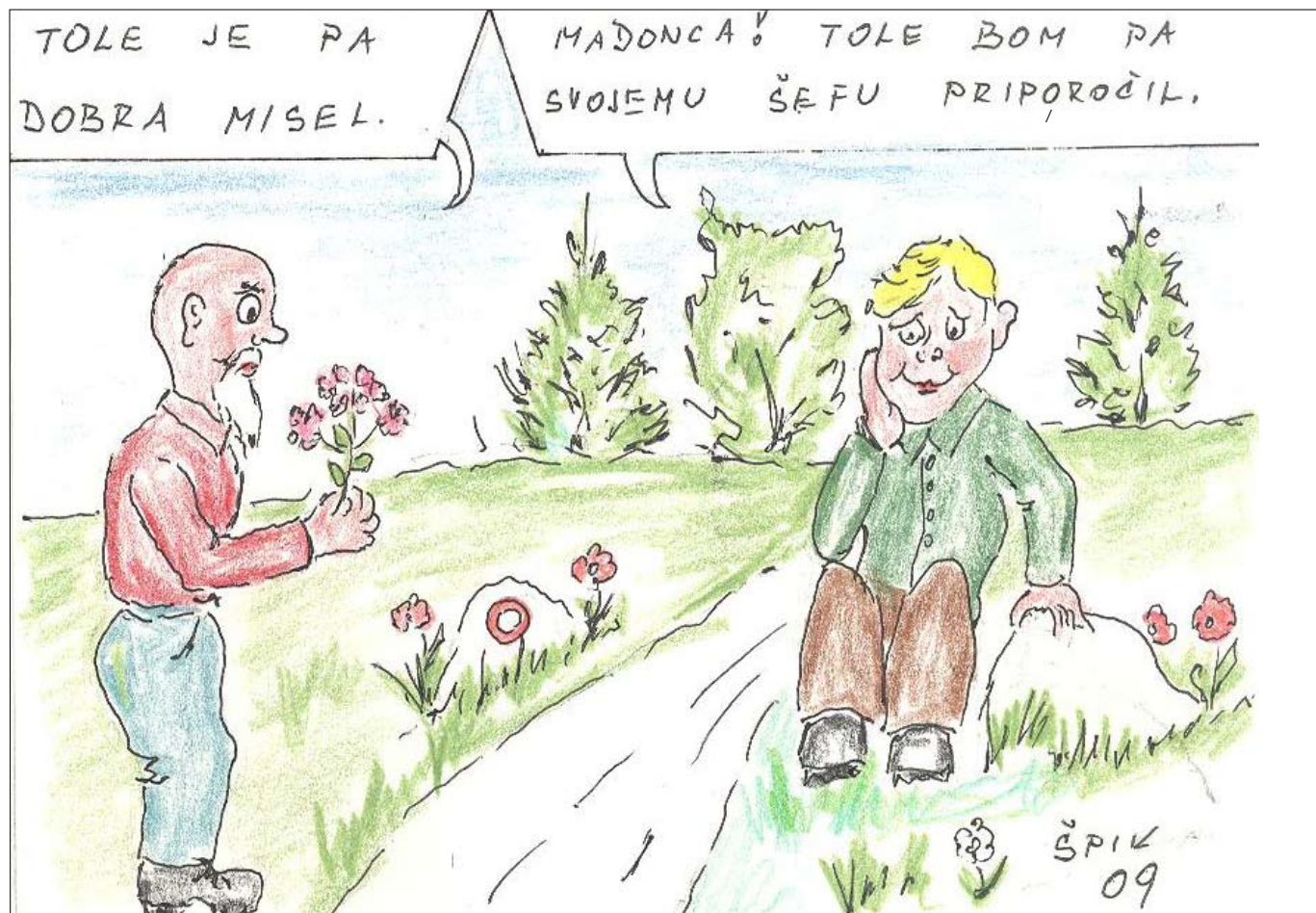
Dobra misel je pa origano,
lahko uporablja se povsod.
Proti prebavnim motnjam, kot je
znano,
in če trebuh boli nekje odspod'.

Divja mačeha je pa za kožo,
če kronično te ta boli.
Vzemi mast in pa to rožo,
tudi če revma te pesti.

Drobnjak kot začimba res slovi,
v goveji juhi je balzam.
Vendar, če napenja vas vse dni,
toplo ga priporočam vam.

Deteljnost regelj. Tega manj
poznamo.
Hipofizi, ščitnici pomaga.
Uporabljati ga skorajda ne zna-
mo, čeravno tudi srcu je pomoč.

Se nadaljuje. Boter Špik

~ Laž je kot snežna kepa; čim dlje jo porivamo, tem večja je. ~
(Martin Luther)

~ Malo iskrenosti je nevarna zadeva, veliko pa usodna. ~
(Oscar Wilde)

~ Če molčiš samo zato, ker si neumen, ravnaš pametno.
Če pa si pameten in zato molčiš, ravnaš modro. ~
(Teokrit)

~ Ko hočeš potrpati po lesu, ugotoviš, da je svet narejen iz
aluminija in plastike. ~
(Arthur Bloch)

Foto: Dreamstime

Možganski križkraž

AVTOR: DRAGO RONNER ACRONI	TEKOČINA, KI OBDAJA MOŽGANE	DRŽAVICA V PIRENEJUH	NAŠA PEVKA (METKA)	VEČJA OSTRÁ SKALA	UMETNOST	SLOVENSKI PEVEC (ALFI)	SLOVENSKI FIZIK (GABRIJEL)	GRŠKI BOG VOJNE	SIJ	NEPOROČENA ŽENSKA	NAČIN OBRAVNAVANJA KOGA	UREJENOST	ITALEC	PREBIVALKA TIROLSKE	PEVKA HORVAT	MOTORNO KOLO Z MAJHNIMI KOLESI
PREBIVALKA LAŠČ									SLOVENSKI PESNIK IN PISATELJ (JOSIP)							
NOTRANJOST STAVBE									IT. PESNIK (PIETRO) SLOVENSKI NOVINAR (ZORAN)							
ZAČETEK MISLI																
KITAJSKA POSODA ZA KUHANJE				NACIJA	ŽUŽELKA, MRČES RIMSKA BOGINJA JEZE							MESTNI PREDEL TRBOVELJ				
ORANJE			NEPOMEMB-NEŽ SKALNA JEREBICA					IND. POLITIK (DŽAG-DŽIVAN) IZVAJALEC AKROBACIJ				AMERIŠKI IGRALEC (CHRISTOPHER)	RIM. HIŠNI BOG VELIK, UDOBEN AVTOBUS			
LOVEC NA RAKE						FRANCOŠKI SKLADATELJ (FRANCIS) POSTOPAC, MEČKAČ				RIŽEVO ŽGANJE VULKAN NA FILIPINIH					KAMNITO ORODJE IZ NEOLITIKA	STARO MESTO V PALESTINI
SIJ	TROS	KMET ZA PLUGOM OTOČJE OB ŠKOTSKI					BARVILO HENA KOZJA VRBA, MAČKOVEC				AMERIŠKA IGRALKA (LINDA) ZORA, SIJ					
JAPONSKI DIRKAČ V FORMULI 1 (TAKUMA)					ZRAK, OZRACJE ST. PRES-TOLNICA BABILONIJE				PESNIK AMERIŠKA IGRALKA FONDA					ERVIN OGNER GL. MESTO AZERBAJ-DŽANA		
KONEC MISLI																
NEKDANJI KANADSKI HOKEJIST (BOBBY)				MUSLIM. SVETIŠČE V MEKI CARLI NOVAK						VEKAČ DANILO SLIVNIK						
LASTNIK RANČA V ZDA							KORDILJERE						AMERIŠKI IGRALEC TAMIROFF			
INDIJSKI ŠAHIST (VISVATANAN)						SIJ	PREIZKUS ZNANJA					ŽENSKO POKRIVALO				